

TOKIKOM

2022ko abendua | 231. zenbakia

ai! kor!

Erronkarako aldizkaria

Eneko Bilbao

Erronkarako
prest

SONDIGARBI

GARBITOKIA (SONDIKA)

ITURRICANE 2 / 635 584 941

ALDEKONE

HORTZ KLINIKA (DERIO)

URIBE KALEA 7 / 944 541 587

ZUK

EGITEN DUZU

Txorierrri!

2023an ere
bidea elkarrekin
egingo dugu!

ZAMUDIO LIBURUDENDA

(ZAMUDIO)

BORBEIA KALEA 4 / 944 522 910

- **4** Editoriala
- **5** Laburrak eta albisteak
- **10** Txorierriko demografia
- **12** Gurean izan da... Neomak taldea
- **14** Euskaraldia
- **16** Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitatea
- **18** Menditik patxadaz.... Garaiak
- **20** Eneko Bilbao
- **24** Gabonetako egitarauak
- **30** Emaus
- **31** Herbarioa... Aza
- **32** Teknologia... Appa hi! aplikazioa
- **33** Aikorrizketa... Olentzero-Mari Domingi
- **34** Sukaldaritza
- **37** Denborapasa

12 Neomak taldea

14 Euskaraldia

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

KULTURA ETA HIZKUNTZA
POLITIKA SAILA

DEPARTAMENTO DE CULTURA
Y POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Bizkaiko Foru
Aldundia
Diputación
Foral de Bizkaia

diruz lagundutako aldizkaria

Argitaratzailea: TOTOAN, Txorierriko Euskara Elkarteen Federazioa (Lagatzu, Zorritzetan, Arrekikili, Tximintx komunitatea eta Altzora)
944 523 447 / 688 86 41 35 / 747 406 561
aikortxori@aikor.com / www.aikor.eus

Zuzendaria: Xabier Goienetxe

Erredakzio burua: Itxaso Marina

Erredakzio taldea: Maite Lekerika, Gaizka Eguzkitza, Juan Luis Goikoetxea

Kolaboratzaileak: Joanes Camara, Gaizka Peñafiel, Iñaki Olabarrieta, Jose Angel Mentxaka, Idoia Andres eta Txiribita

Zuzentzaileak: Iñaki Astorkiza eta Jagoba Zallo

Publizitatea: Kattalin Barcena (688 782 642)

Banaketa: Baires

Maketatzailea: Gaizka Eguzkitza

Inprimategia: Gertu

Ale kopurua: 8.000

Lege gordailua: BI 137-02 ISSN 1578-9322

Aikor! aldizkariak ez dau bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen edota eretxien erantzukizunik

Euskaraldia joan egin zaigu eta gogor heldu zaigu negua; alegia, Txorierriko biztanleoneuskararen erabileraren datuak ezagutu bezain laster, hotz gelditu gara. Zeren datuok ez baitira, ez, datu onak euskara egunero erabili gura dugunontzat. Edozelan ere, datuok aurreko Aikor! aldizkarian etorri dira; beraz, ez dugu horretan astirik emango.

Denbora eman beharko dugu, eta ez gutxi, irtenbideak aurkitzen eta irtenbideok martxan jartzen, zeren ezin baikara konforme egon % 10,7ko erabilerarekin. Eta neurri handian geure esku dago.

Has gaitezen, beraz, egoera aztertzen. Batetik, inoiz baino euskaldun gehiago ateratzen dira irakaskuntzatik eta, bestetik, erakundeak ere zeregin horretan ahalegindu egiten dira; baina, nahiko da? Datuok irakurtzen argi dago ezetz, ez dela nahiko. Hel diezaiozun, beraz, lehenengo puntuari, hau da, irakaskuntzari; eta gainbegirada txiki bat emanez argi dago derrigorrezko irakaskuntzatik ateratzen diren gazte portzentaje handi bat ez dela euskaldun peto ateratzen, ezta hurrik eman ere. Horra hor lehenengo arazoa. Baina, jarrai dezagun bigarren puntua aztertzen, hau da, instituzioen aldeotasuna aztertzen; eta hor ere asko egiten den arren, arazoa bideratzeko ez dela nahiko nabarmen ageri da. Eta, azkenik, maila pertsonala zein pribatua aztertutakoan, zer esango dugu erabilera % 10,7koa bada eta ez % 50ekoa, gure ezagutzari dagokiona.

Euskararen erabilera

*Irtenbideak topatu
beharko ditugu, ezin
baikara konforme egon
% 10,7ko erabilerarekin*

*Zelan ez da izango
presio soziala armarik
indartsuena, euskararen
alde egiteko?*

Horiek horrela, eta aztertutako bi esparru horietan hobekuntzak egin daitezkeen eta egin behar diren arren, zentra gaitezen egitekoak zehazten hurrengo bi esparruotan:

1- Aisialdia: aisialdia ez estrukturatua edo, beste modu batean esanda, aisialdi informala eta euskaraz ia ez da existitzen. Beraz, aisia, jolasa, gozamina eta, agian, maitasuna erdararekin elkartuta doaz gehienentzat. Euskara, ordea, ikasketekin, azterketekin eta gogortasunarekin erlazionatu eta, seguruenik, sentitu egiten da. Hori guztia irauli behar dugu kirolerako, musikarako, dantzarako eta gozamenerako guneak sortuz. Euskara gure gauza onetarako erabili behar dugu eta.

2- Lan esparrua: kasu askotan gazteak irakatsi eta trebatu egiten ditugu euskaraz, gaur egun gehienak. Baina lan mundura doazenean gaztelanian aritu behar dira. Hori kontraesana! Ahalegin izugarria egin behar dugu esparru honetan. Izan ere, lehen ez bezala, gaur egun enpresek natura eta ingurunea errespetatu behar dute: ezin dituzte lurrrak kutsatu, ezta errekek ere, eta airea kutsatuz gero ordaindu behar dute, karbono dioxidoa kasurako. Eta kultura? Ez dute errespetu behar? Mundu honetan ere trantsizioa egin beharko da arauak jarri, epeak emanez eta dirulaguntzak bideratuz.

Eta irakurle hori, nik neuk, zuk zeuk eta guk geuk ere ahalegindu beharko dugu zeregin hauetan edonon gaudela; berdin etxean, berdin lanean, berdin instituzioetan, berdin aisialdian gaudela helburutzat hartu behar dugu euskara, osasuna eta ekologia hartzen dugun hein berean. Langileon osasunaren aldeko presioa izan zen gakorik indartsuena, gizarte osoak kontuan har zezan, eta, gaur egun ekologisten presioa da akuilurik indartsuena, klimaren aldaketaren aurka egiteko; beraz, zelan ez da izango presio soziala armarik indartsuena, euskararen alde egiteko?

Jar gaitezen martxan, astitik galdu bari, denok batera eta norabide berean. Behar dugu eta.

Centro Dental Txorierri

Rocío Astorkia Bordegaray
Col. nº 48000759

Ainhoa Rodríguez Mella
Col. nº 48001337

Igone Nieto Hernández
Col. nº 48001462

Mixtine 7. behe - 48150 Sondika
(geltoki aurrean)
Tfno.: 944 711 639 - Larrialdiak: 670 985 885
www.cdtxorierri.es

ORTODONCIA21

Arantza Amondarain Lasa
Ginekologoa

Expertoa emakumeen 0-4
413-10000
48150 Sondika

Txorierriko eta 100m
54 484 44 55
a.amondarain@txorierri.net

HARATEGIA
ALBERTO

Arbolantxa, 4
Tel.: 944 520 825
48170 ZAMUDIO

AmAr
Ileapaindegia

Asteartea-ostiralea:
9:00-19:00
Laburuntza:
8:00-13:30

Uribe plaza, 1 behe
Zamudio
944 520 419

Alaia
fruta-denda

Etkez etxeko zerbitzua
Bertoko produktua

Taller, 5
48170 Zamudio
946 850 585

Fitxaketa berriei esker Beste Bira indartu da 2023ari begira

Beste Bira Txorierriko atletismo-taldeak jakinarazi duenez, klubean 11 atleta berri sartu dira seniorren eta masterren kategorietan. "Hainbat modalitatetan dabilzan kirolariak dira, baina atletismoa modu berean ulertzen dute: haien lehen-tasun handiena da taldean disfrutatzea".

Egitasmoan atleta hauek ibiliko dira datorren urtean: Igor Garcia Zarraga, Bizkaiko atletismoaren erreferentea izateaz gainera, gaur egungo Euskadiko kros txapelketa dena (M45); Laurent Williams atleta ospetsua; Jonmi Trebolazabal, mendi-lasterketetan ibilitakoa; Asier Aranburu, munduko errekor-dunetako bat (4x800); Oskar Martin; Luis Plasencia; Aitor Sanchoyerto; Teo Alonso; Ramón Gordon; Gabi Cuesta; eta Rubén Fonseca. "Fitxaketa horiei esker, erronka berriei helitzeko moduan izango gara. Hala ere, helburu nagusia beti izango da gure pasioa elkarrekin disfrutatzea. Bestalde, orain dugun erronketako bat da datorren denboraldirako emakumeen talde federatua lortzea".

Aipatutako fitxaketez gainera, Beste Bira Txorierriko atletismo-klubean atleta hauek dabilta: Javier Allende, Josemi Benitez, Martin Mac Gragh, Eduardo Manzanos, Alberto Uzabal, Jon Irazusta, Jon Gangoiti, Egoitz Piñeiro, Javi Aguirre, Mikeldi García, Aitor Gaztañaga, Joseba Bermejo, Unai Careaga eta Iuri Ortiz de Anda. Ur-

Igor Garcia Zarraga

teko lehen hitzordu handia, Bizkaiko Kros Txapelketa Absolutua, urtarrilaren 8an izango dute Ortuellan.

Zamudioko eskola- eta herri-krosa

Beste Bira klubak atletismo-eskola ere badu Derion, Zamudion eta Larrondon, eta horietan 100 ume inguru dabilta. Gainera, otsailean Zamudioko eskola- eta herri-krosa antolatuko dute bigarren aldiz. Iazko proban 1.000 lasterkarik hartu zuten parte eta 2.000 bat zale batu ziren. "Lasterketak egongo dira Foru Aldundian izena emanda duten umeentzat eta gazteentzat. Txikientzako lasterketa ere egingo da, baita federatuta ez daudenentzat ere". Informazio gehiagorako, whatsapp bidali daiteke 609 417 996 telefono-zenbakira.

1.704 erromes, Larrabetzuko aterpean

Larrabetzuko Udalak eta Bizkaiko Done Jakue Bidearen Borondatezko Zaintzaile Elkarteak jakinarazi moduan, aurten 1.704 erromesek egin dute lo Larrabetzuko aterpean. Udalak zehaztu duenez, aurten aurreko urteetan baino erromes gutxiagok erabili dute udal-instalazioa, "haientzako lekua txikiagoa izan daileko; zehatz-mehatz, erdia".

Erromes gehienak, 903, gizonetzkoak izan dira, eta beste herri batzuetatik etorritakoak, 1.222; batez ere Alemaniako, Frantziako eta Italiako biztanleak izan dira: 254, 214 eta 116 hurrenez hurren. Estatuko erromes gehienak izan dira Kataluniakoak (133), Madrilgoak (80) eta Valentziakoak (65); Euskadiko herritarrak (38) eta Nafarroakoak (7) ere izan dira erromesen artean.

Lezamako mapa eguneratu du udalak

Lezamak aldaketa asko izan ditu denbora laburrean, eta bertako udalak herriko mapa berri du herritarrentzat zein bisitariak erabilgarria izango delakoan. Mapak bi alde ditu: batean mapa topografikoa dago, eta bestean, ortoargazkian oinarritutako mapa eta kale-izendegia. Hainbat datu eskaintzen dira bertan, hala nola auzoak, industrialdeak, oinezko bideak, errepideak, bideak eta ekipamenduak. Lezamako udalak paperezko maparen aleak banatu ditu, baina online ere kontsultatu daiteke udal-webgunean.

Mapa egiteko, zenbait lagun ibili dira elkarlanean. Esaterako, Eusko Jaurlaritzak landu ditu kartografia eta ortoargazkia. Bestalde, toponimia-arloan kontuan hartu dira, alde batetik, Euskaltzaindiaren eta Eusko Jaurlaritzaren EAEko izendegi Geografiko Ofizialaren hobespenak eta, bestetik, Asier Bidartek eta Aintzane Etxeandiak idatzitako *Lezamako toponimia* liburua. Gainera, laguntza eman dute Txorierriko Mankomunitatearen euskara trebatzaileak eta udalaren langile batzuek.

ZAMUDIO
Loteria Nazionala

Leizaola L. plaza, 7
Tel.: 94 452 09 59
Faxa: 94 656 69 95
josuastorkiza@gmail.com

tik tak

EGUNEKO MENUA
Iñanengo platera
bigarren platera
postrea
ogia
edaria
9€

T: 94 454 55 55
Bestorrene 5, Behea
48160 DERIO

RADIO TAXI FEMADE
Zure taxi, Txorierrikoa
Zamudio - Derio - Sondika - Lezama - Larrabetzu - Lolu
24h 94 480 09 09
ERRESERBAK:
www.taxi.aeropotobillao.com

DESKARGATU APP-A
TAXI FEMADE

Kezka eta haserrea, Zamudion

Igotz López Zamudioko alkateak jakinarazi duenez, pertsona batzuek herriko etxe bat okupatu zuten orain dela urtebete, eta harrezkero hainbat istilu sortzen dabilta. Gainera, eraikin horrek eta alboko aparkalekuak eta jatetxeak osatzen dute bizitegiko egikaritze-unitate bat, eta, azaldutakoaren arabera, hori bota behar da, "errepidetik gertu-gertu egoteaz gainera, eraikin zaharrak direlako eta ez di-tuztelako gaur egungo energia- eta irisgarritasun-eskakizunak betetzen".

Bizitegiko egikaritze-unitate-
tea eraistea 2004ko arau sub-
sidiarioetan jaso zen. Lópezen
esanetan, epaile batek berretsi zuen
eraikina behera botatzeko erabakia,
"baina pertsona horien abokatuak
helegitea jarri zuen eta azken
erabakiaren zain gaude". Alkateak
uste du epaileak laster jakinaraziko
duela bere erabakia, datozen
hilabeteotan-edo.

Beste alde batetik, Lópezek
azaldu duen moduan, etxea oku-
patu duten pertsonak hainbat
istilu sortu dituzte Zamudion, eta
polizia-zaintza handitu behar izan
da. "Istilutan ibili dira zenbait he-
rritarrekin eta emakume batzuei
gauza desatseginak esan dizkiete.
Industrialdeetan eta baserrietan
lapurtu dute, eta beste etxe batzue-
tara ere sartu dira. Pertsona horiek
beldurra, kezka eta haserrea sortzen
dituzte herrian".

Loiuk 5 milioi euroko aurrekontuak onartu ditu 2023rako

Josu Andoni Begoñak Loiuko alka-
teak jakinarazi duenez, EAJren eta EH
Bilduren aldeko botoei esker, aho batez
onartu dituzte 2023rako presupuestoak:
bost milioi euro. Begoñaren esanetan, au-
rrekontu arduratsuak eta errealistak dira
eta erdigunean pertsonak dituzte.

Horrela, bada, diru-partidak handitu
dira hurrengo esparru hauetan: gizarte-
ekintzan, etxeko laguntzan, prestazio
osagarrietan eta lan-programetan; eta
diru-laguntza berria sortu da energiaren
harira. Gainera, udal-tasak eta -zergak
bere horretan utzi dituzte. "Helburua da
lanean jarraitzea Loiu erakargarria, mo-
derno eta jasagarria izateko. Hala ere,
nazioarteko egoera eta datu makroeko-
nomikoen ziurgabetasuna direla eta, eus-
te-aurrekontuak dira, eta lehenetsuna
pertsonen eta gizarte-arloari eman diegu".

Bestalde, adierazi moduan, hain-
bat proiektu egingo dira herriko auzoe-
tan. Haien artean aipagarriak dira Za-
baloetxeko bihurtuneak, Lauroetako
haurreskolaren ondoko espaloia eta par-
kinga urbanizatzea; Zabalotxeko Etxe-
bizitza Plana; Landatxuetako, Kukuluseko
eta Lauroetako herri-argiak; Zabalotxeko
igerilekuak; Larrondoko belar artifizialez-
ko futbol-zelaia; hondakinak batzea eta
kaleak garbitzea; eta kultura-, gizarte- eta
kirol-plana. Gainera, elkarte guztien di-
rulaguntza % 10 handituko da.

Begoñaren esanetan, Loiuko 2023rako
aurrekontuak dira inoizkorik handienak.
"Gobernu-taldearen, Ekonomia Arloaren
eta udal-teknikari guztien lanari esker ahal
izan dugu urte gutxian aurrekontuak han-
ditzea eta, hortaz, udalaren ekonomia-
birika handitzea".

auzoKide
Finken administratzailea
LORENA GAMBOA AGUIRRE
Txorisolo 4, behea B **634 410 470**
48150 SONDIKA auzokidefincas@gmail.com

Goiri'78 s.l.
Zerbitzu ofiziala
Txorierri et., 46
48150 Sondika
Bizkaia
94 453 25 15
94 453 39 31

izpilen
PARAFARMACIA • BELAR DENDA
Sabino Arana, 3 Iorja - 48150 SONDIKA (Bizkaia)
946 558 000 - 689 998 843 - izpilen@gmail.com

LAUROGOITI
JATETXEA
Lauroeta etorbidea, 27
48180 Lolu-Bizkaia
T-Faxa: 94 453 24 40
restaurantelaurogoiti.com

elekma
LARRAZIBEN BAT DUTEN ETXETRESNA ELEKTRIKO BERRIAK
TELEBISTAK ETA ETXETRESNA ELEKTRIKO TXUKAK
Lehenengo merkatik • Prezioak onenak.
BOSCH, SIEMENS, BALAY
Txorierri etorbidea, 25-3. floor • 48180 Lolu
T: 944 539 232
www.elekma.es

sarraila-denda
Txorierri
ADITUAK SARRAILAGINTZAN ETA SEGURITASUNAN
946 038 663
625 100 800
info@serrajeriatxorierri.com
www.serrajeriatxorierri.com
Alain Pomposo Zarate
Urkiola, 4 Iorja
48160 Deno

Arabako Literatura Saria irabazi du Oskar Gaztelu larrabetzuarrak

Arabako Foru Aldundiak jakinarazi du 2022ko Arabako Literatura Sariak zeintzuk diren. Larrabetzuko Oskar Gazteluk sarietako bat jaso du: euskarazko olerki lehiaketaren Ernestina de Champourcin Saria hain zuzen (2.000 euro). Aldundiak, hala ere, ez du esan lan saridunen izenburuak zeintzuk diren, baina Gazteluk aurreratu du bere lana *Heriotzari aurrez aurre begira* saiakerari lotuta dagoela. "Heriotza, agurra eta baserria dira gai nagusiak". Saiakera hari esker, larrabetzuarrak Miguel de Un-

muno Saria irabazi zuen iaz. Arabako Foru Aldundiak argitara emango ditu lan saridunak eta egileak omentzeko ekitaldia egingo du 2023ko apirilean, Liburuaren eta Egileen Eskubideen Munduko egunean. Saio horretan jakinaraziko dira saritutako lanen izenburuak. Arabako Literatura Sariaz eta Miguel de Unamuno Sariaz gainera, Gazteluk Becerro de Bengoa saiakera-lehiaketa irabazi zuen 2019an, *Nire bizitza ni barik* lanari esker.

NASaren Estatuko egoitza ez da Zamudion ipiniko

Espainiako Gobernuak iragarri duenez, espazio-agentzia Sevillan jartzea erabaki dute aho batez. Agentzia 2023ko lehenengo hiruhilekoan ipiniko da martxan eta 60 langile eta 500 milioi euroko aurrekontua izango ditu. Beste 19 hirirekin batera, Zamudio hautagaia zen espazio-agentziaren egoitza hartzeko.

Argazki zaharrak biltzen dabiltza Sondikan

Sondikako argazki zaharren artxibategia sortu nahi du hango udalak, eta horregatik dabil irudi zaharren bila. Azaldu moduan, lekuen argazkiak izan daitezke, baserrienak edo ospakizun-ekitaldienak. Argazkiak urtarrilaren 13ra arte eraman daitezke udal-txokora, 10:30etik 13:30era eta 16:00etatik 20:00etara. Argazkiak behar moduan tratatuko dituzte eta astebeteko epean itzuliko dizkiete jabeai.

ADARVE KAFETEGIA

Gosariak
Plater konbinatuak
Pintxoak
GIRO ONA

Sollube, 2 DERIO Tel: 94 608 95 31

ArtileArtean

Mungialde, 4 - DERIO
946 240 343 / 665 702 751
www.artileartean.com

aldekone
horts klinika
Tel.: 94 454 15 87

Anuska Prieto Aguilar
Odontologoa

Urbe 7, behea
48160 DERIO (Bizkaia)

-Especialitate guztiak
zentro bakar batean
-Aurrekontua duen
-Especialitatea:
umeak

astikenemotor
www.ASTIKENEMOTOR.com

DERIO - 946 451 781

Bizkargi

- Plater konbinatuak
- Ogitartekoak
- Kaxolak

BIZKARGI KAFETEGIA
Euskal Herria Kalea
48160 - Derio (Bizkaia)
94 454 16 55

ELORRIETA
INSTALACIONES

ETXE- ETA INDUSTRIA-ELEKTRIZITATEA

Urbe kalea, 12 behea Derio 48160
94 454 03 86
639 57 98 48 - 639 58 25 47

Los gudarís del balón liburua kaleratu du Joseba Gotzonek

Loiuko kantautoreak eta idazleak lan berria eman du argitara: *Los gudarís del balón*. Azaldu duenez, Euskal Selektzioa maila handiko futbolariak osatu zuten 1937tik 1939ra bitartean. Gerra Zibil betean egonda eta elkertasun- eta propaganda-helburuak zituztela, mundu osotik bidaiatu zuten. "Saiakera honetan batu ditut garaiko testuak eta argazkiak, azaltzeko Euzkadi taldeak garai horretan izandako kirol-esperientziak eta -lorpenak, baita esperientzia eta lorpen humanitarioak ere", azaldu du egileak.

Gotzonen esanetan, euskal futbolariak izan ziren baloiaren gudariak, 36ko gerraren testuinguruan, kirola erabili zutenak, helburu solidarioei heltzeko. "Futbol-aretoak zalez gainezka egoten ziren haiek futboleko jokatzeko. Batutako diruari esker arindu ziren gerrak eragindako gabeziak. Gainera, Euskadi munduko mapan kokatu zuten".

Azaldu duenez, 1937ko apirilean Jose Antonio Agirre lehendakariak Euskal Futbol-selektzioa bultzatu zuen eta Euzkadi ipini zion izen. "Helburua zen Eusko Jaurilaritzaren aldeko lan humanitarioak eta propagandistikoak egitea. Bi urte eta erdian ibili ziren hainbat herrialdeetatik biran. Ondoren, 1939ko abuztuan hain zuzen, taldea desegin zen eta jokariak Mexikon hartu zuten babesleku".

APNABI elkarteak eguneko zentroa ireki du Derion

Bizkaiko Foru Aldundiarekin batera, APNABI Autismo Bizkaia elkarteak eguneko zentroa ireki du Derion, Aldekone Goikoan hain zuzen ere. Lekua autismoaren espektroko nahasmena duten 24 pertsonak erabiliko dute, zazpi profesionalak lagunduta. Zentroaren helburua da autismoa duten pertsonen autonomia pertsonala hobetzea eta pertsona horiek gizarteratzea. Era berean, arreta berezia ipiniko dute erabiltzaileen aktibazio sozioralarean.

Zentroan hiru gune atondu dira. Lehenengo gunea kanpoan dago eta bertan ortuak ipini dituzte; bigarrenean negutegiak eta aldagelak jarri dituzte; eta hirugarrenean, barruko gelak, komuna eta sukaldea. Lehenengo gune bietan landareak landatuko dituzte, eta barruko geletan hainbat jarduera egingo dira, hala nola batzarrak eta ikastaroak. Eraikinak bat egiten du energia-jasangarritasunarekin eta irisgarritasun-irizpideekin, eta guztira 5.000 metro koadro ditu.

Egoitza urrian martxan ipini zen arren, haren inaugurazioa abenduan izan da. Ekitaldian hainbat lagun batu ziren eta haien artean izan ziren Esther Apraiz, Derioko alkatea; Josu Andoni Begoña, Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitateko presidentea; Sergio Murillo, Aldundiaren Gizarte Ekintzako diputatua; Gorka Martinez, BBK-ko zuzendari nagusia; eta Rafael Ledesma, ONCEko Lurralde Kontseiluko presidentea.

Autismoa duten pertsonen familien Bizkaiko elkarte da APNABI. Irabazi-as-

morik gabeko erakundea da eta duela 45 urte sortu zen; gaur egun 1.500 familia ditu bazkide. Deriokoa da elkarteak kudeatzen dituen 11 zentroetako bat, eta guztira 262 lagunentzako tokiak dago zentro horietan. Elkarteak arreta integrala eta individualizatua eskaintzen du, 270 profesionalen talde baten bidez. Profesional horiek hainbat esparrutan egiten dute lan: hezkuntzan, helduentzako arretan, aisialdian, enpleguan, etxebizitza arloan...

Protestak

Inaugurazio-ekitaldian APNABiko langile batzuk ere batu ziren, euren lan-egoerari buruzko kexa adierazteko. "Hitzarmen zilegia eskatzen dugu. Gure egoera eskasa da: zentro batzuk urriak dira, ez dago baliabiderik, langileok erasoak jasotzen ditugu, kudeatzaile batzuek ez dute heziketa nahikorik... APNABIk esan digu dirurik ez duela, baina, hala ere, hiru etxebizitza erosi ditu, eta bere egoitza nagusia handitu. Aldundiaren onespina dute horretarako. Horregatik lan-etena egingo ditugu", esan zuten langileek.

Gabriel Arestiren argitaratu gabeko bi olerki aurkitu dituzte Larrabetzun

a: www.bilbozaharra.eus

Deia egunkariak jakinarazi duen moduan, Gabriel Arestiren argitaratu gabeko bi olerki aurkitu dira Larrabetzuko baserri batean. Baserria Juan Ignacio Gaubekarena zen eta poemak bere ilobak topatu zituen 1998an, gizona hil ondoren. 2019an Gaubekaren ilobaren alaba harremanetan ipini zen Jon Kortazar euskaltzainarekin, eta olerkiak bere bitartez argitaratu dira *Sancho el Sabio* aldizkarian.

Gaztetan, Juan Ignacio Gaubekak eta Gabriel Arestik elkarrekin ikasi zuten Merkataritza Eskolan. Poeta bilbotarrak erlijio-liburua utzi zion Gaubekari eta horrek etxera eraman zuen. Barruan poemak zeuden. Gaubeka hil zenean, Marivi ilobak osabaren liburuak eta argazkiak hartu zituen, eta etxera, Muskizera, eraman zituen. Denboraren poderioz konturatu zen Arestiren poemak han zeudela eta azkenean, 2019an, Mariviren alabak Jon Kortazar euskaltzainari eman zizkion.

"Familiaren deiak ustekabek harrapatu ninduen. Esan zidaten aldizkari akademiko batean argitaratu behar zirela eta horixe egin dugu", esan dio Kortazarrek *Deia* egunkariari. Gaztelaniazko olerkiak dira eta, ziur asko, egileak 19 urte zituela idatzi zizkion, neska-lagunari. Kortazarren esanetan, olerkiek balio handia dute. Izan ere, Arestiren lehen poemak 1954. urtekoetat jo zituzten, baina Larrabetzun topatutakoak 1953. urtekoak dira. "Balio historikoa dute, zailentzarik gabe, bere lanaren sorkuntza urtebete lehenagora ekarri dute eta. Gainera, gazteleraz egonik bere hizkuntza jarraibidearen berri eman digute", idatzi du euskaltzainak *Sancho el Sabio*

aldizkarian. Poemek balio estetiko ere badute, "esperimentazio gogoa" erakutsi digutelako; halaber, gaiak dira "Gabriel Arestiri lehen aroan atsegin ziztzaizkion maitalearen ukazioa eta errefusa". "Sonetoek literaturan hasi berria zen idazle izan nahi zuen poetaren berri eman digute; poeta izango zen Gabriel Aresti handiaren berri".

Babes ofizialeko 40 etxebizitza zozketatuko dira Aldekone Goikoan

Derioko Udalak jakinarazi duenez, babes ofizialeko 40 etxebizitza zozketatuko dira Aldekone Goikoan eta zozketan parte hartzeko epea urtarrilaren 20ra arte egongo da zabalik. Etxebizitzek garajea eta trastelekua izango dute. Eskaera aurkezteko zein informazio gehiago lortzeko, sukia.com webgunera jo daiteke, eraikuntza-enpresak Derion duen egoitzara joan (Lainomendi 11; 15:30etik 19:30era), edo 946 459 015 telefono-zenbakira deitu.

WhatsApp taldearen harpidedunen arteko zozketa

Zesar Martinez da abenduko irabazlea eta Baserri Antzokian lagun birentzako bazkaria jasoko du saritzat. WhatsApp taldean sartzeko eta Txorierriko albisteak jasotzeko, idatzi ALTA hitza eta bidali whatsapp mezua **747 406 561** telefono-zenbakira.

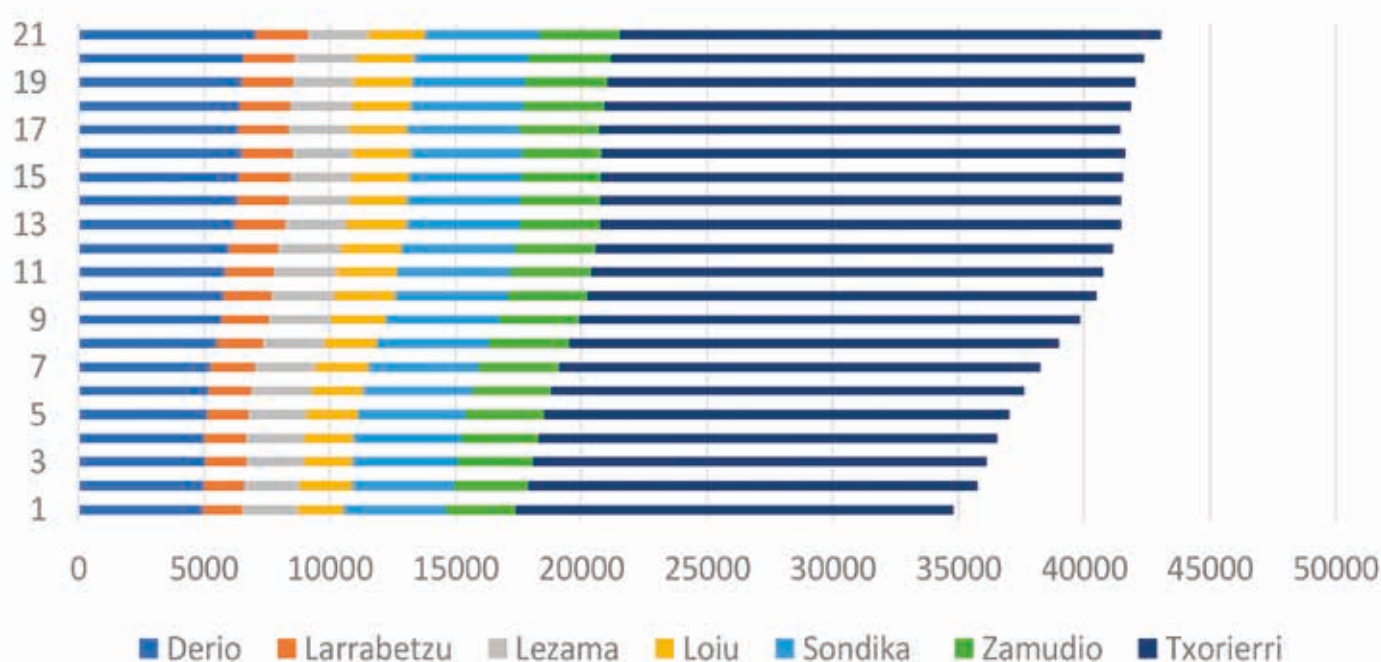
Jatetxea SAN ISIDRO
ELUSKO OKELETAN ESPEZIALIZATUA ETA ETXERKO GOZOGINTZA APARTA
ESKONTZAK, BATAIOAK, JAUNARTZEAK
Karta zerbitzua - Laneko zerbitzuak - Jantoki pribatuak
Jantoki bakoiñezan 180 toki - Sukaldaritza tradizionala
Telefonoa 94 454 07 99
Fax 94 454 14 16
Mungaiako etorbidea, 25
48160 DERIO

LOREGARBI **GARBIKETA ZERBITZUAK**
Garbi-ikusiak, orokorrean
Auzokoen komunitateak
Mantentze garbi-ikusiak
Bulargarbi eta lokabak
Olinpeko garbi-ikusiak
Ikasleentzako
Zahar biltzaia
Besaide Plaza, 1 - Bº Aldekone
48160 DERIO (Bizkaia)
loreagarbi@euskalnet.net
Tel: 94 406 49 92
656 712 443
Fax: 94 406 49 93

LEIRE BEGOÑA
ULE-APAINDEGIA
MUNCIALDE ETORBIDEA, 20
48160 DERIO
94 454 26 32
Jarrai izagaztu Facebook-en

Txorierriko populazioa % 23 handitu da azken 20 urtean

Biztanleriaren eboluzioa urterik urte

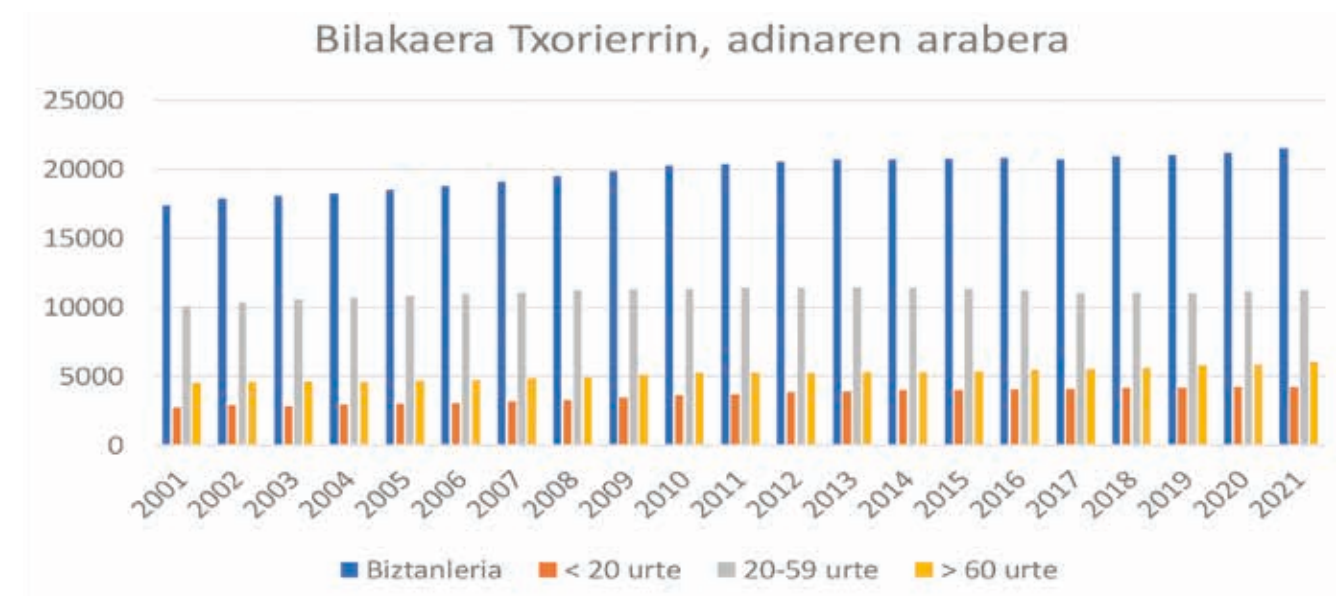
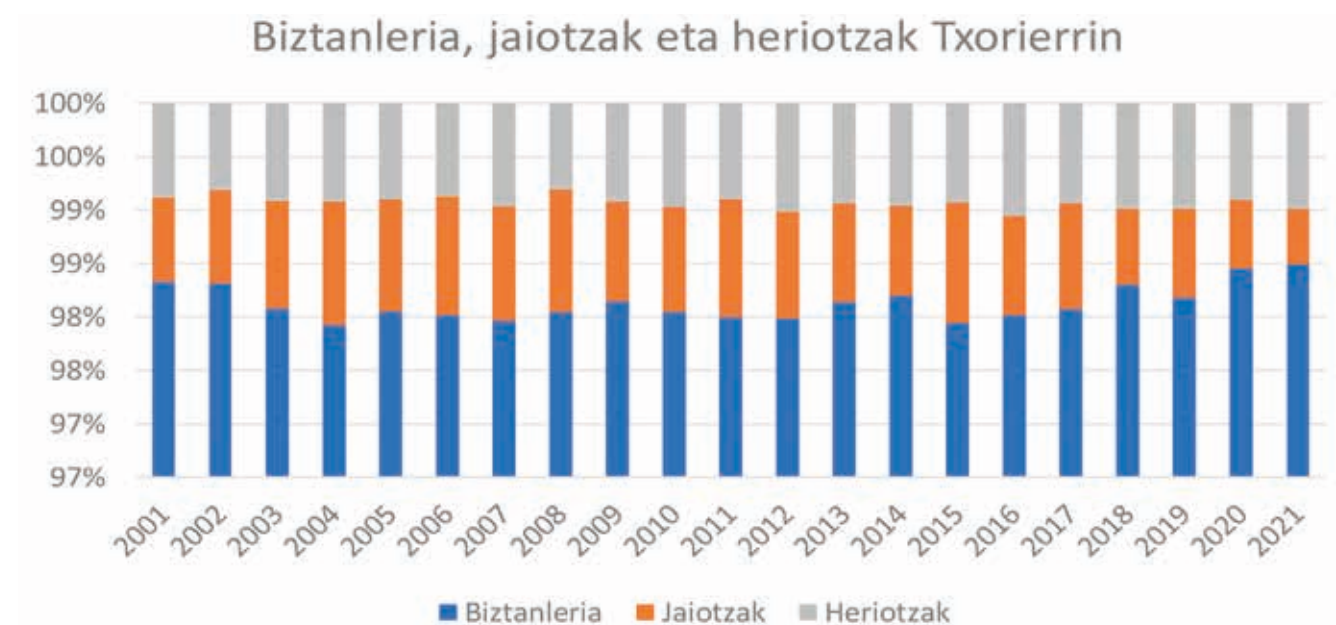
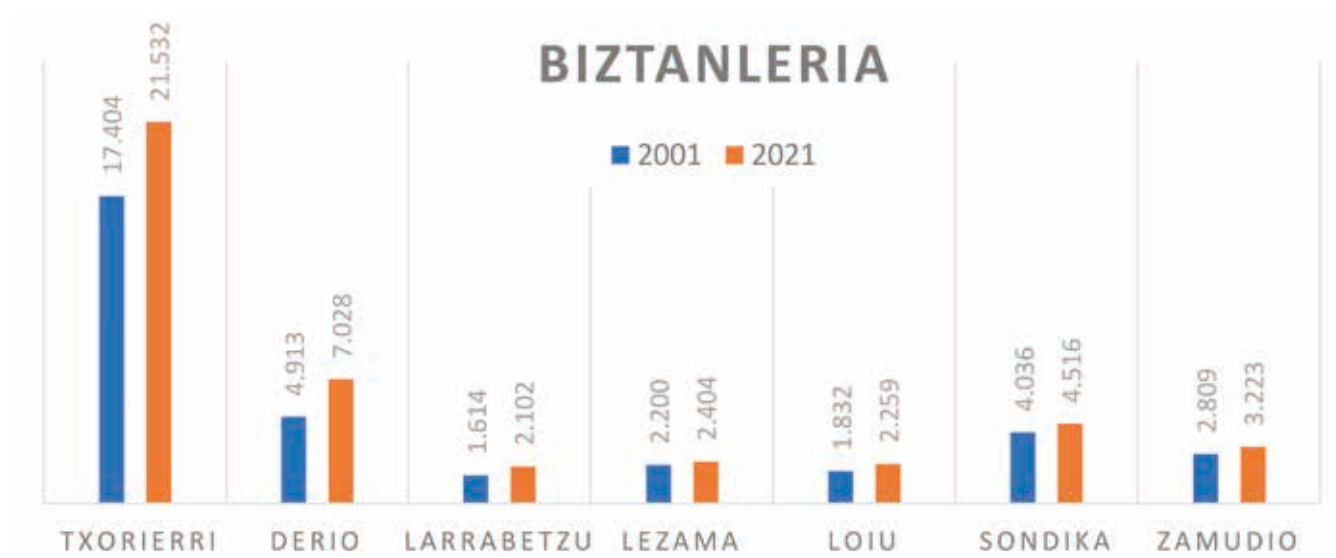
TOKIKOM euskarazko toki-komunikabideen taldeak eta EITBk sinatutako lankidetzakordioa da Saretzen. Egitasmoaren helburua da datu-kazetaritza elkarrekin eta elkarlanean lantzea, eta lehen emaitza izan da Hego Euskal Herriko demografia lantzea. Datuak, besteak beste, eskualdeka eta herrika jaso dira, eta Txorierriri dagokionez, azken bi hamarkadetan % 23 handitu da populazioa.

Zehatz-mehatz, azken 20 urteetako datuak aztertu dira. Txorierrin 17.404 biztanle zeuden 2001ean, eta 21.532 biztanle, 2021ean. Hazkunderik handiena Derion izan da: % 43; eta txikiena, Lezaman: % 9. Gainerako herrietan, hurrengo hazkunde hauek egon dira: Larrabetzun, % 30; Loiu, % 23; Zamudion, % 15; eta Sondikan, % 12. Hego Euskal Herrian ere handitu da biztanleria azken bi hamarkadetan, % 8,3 hain zuzen ere. Hazkunderik txikiena Bizkaian izan da: % 2; eta handiena, Nafarroan % 19. Bilbo Handiko biztanleria, berriz, % 0,9 gutxitu da.

Adin-tarteak kontuan hartuta, 20 urtetik beherakoak hazkunderik handiena

izan du gurean: % 53. Horrela, 2001ean adin-tarte horretako 2.764 herritar zegoen gurean; eta 4.234 herritar, 2021ean. Bestalde, 20 urtetik 59 urtera bitarteko txorierritarren taldea % 11 handitu da (10.100 biztanle, 2001ean; eta 11.227 biztanle, 2021ean); eta 60 urtetik gorako taldea, % 33 (4.540 biztanle, 2001ean; eta 6.071 biztanle, 2021ean).

Jaiotzen harira, gorabeherak izan arren, goranzko joera egon da 2015era arte. Urte horretan 240 ume jaio ziren Txorierrin; gainera, aipatu beharra dago ia erdia, 117 hain zuzen, Derion jaio zirela. Harrezkero beheranzko joera nabarmena egon da, eta 20 urtean izandako jaiotze-kopururik txikiena 2021ean izan zen: 115 ume. Heriotzei dagokionez, gorabeherak egon dira eta 2016an hil ziren txorierritar gehien: 224. Bestalde, jaiotzez eta heriotzez gainera, pertsonen mugimenduak ere kontuan hartu behar dira populazioaren bilakaera aztertzeke orduan. Esaterako, barne-migrazioari dagokionez (autonomia-erkidego bereko udalerririk batetik bestera zein autonomia erkidego batetik bestera: EAE-Nafarroa), 2017an eta 2018an etorri ziren pertsona gehien Txorierrira bizi izatera: 1.285 lagun urte bakoitzean. Aitzitik, 2013an Txorierritik alde egin zuen lagun-kopuru handienak: 1.284 lagun.

"Tradiziotik gatoz, baina diskoari gaurkotasuna eman diogu"

t: Gaizka Eguzkitza / a: Gaizka Peñafiel

Zelan Lezaman?

Oso ondo, gustura. Hotz itzela egin zuen hasieran, baina ez nuen espero hainbeste jende etorriko zenik, eta azkenean, publikoaren berotasuna eskertu genuen.

Durangoko Azokan ere egon zarete diskoa aurkezten. Zelan bertan?

Sortzaile moduan, gure lehenengo azoka izan da. Hunkigarria bezain gogorra izan da. Ordu asko izan dira eta azken egunetan nekatuta geunden, baina aldi berean ez genuen azoka bukatzea nahi. Kontzertua ere egin genuen eta gainezka egon zen. Oso polita izan da. Gainera, beste artista batzuk ezagutu ditugu, zale-tuekin harreman zuzena izan dugu... Bur-buila batean egon gara.

Lezaman zein Durangon Neomak diskoaren berri eman duzue. Zertan datza diskoa?

Gure lehen diskoa da, zazpi kantez osatua. Zazpi kideok panderoa eta trikitia jotzen ditugu umetatik eta horregatik ezagutzen dugu elkar. Tradiziotik gatoz, baina diskoari gaurkotasuna eman nahi genion, hau da, guk gaur egun entzuten dugun musika eta gu garena bertan txertatu. Musika tradizionala eta erritmo modernoak uztartzen ditugu diskoan. Gaiei dagokienez, tradizioari eta amamek kontatu digutenari ere buelta ematen saiatzen gara. Eta aldarrikapenak ere egin ditugu.

Tradizioak eta joera berritzaileek talka egiten dute etengabe. Kritikaren bat jaso duzue horregatik?

Kritika zuzenik ez dugu jaso, ez. Tradizioan gauza berriak txertatzeak ez du

ENERITZ AULESTIA | Neomak taldeko partaidea

Euskararen Eguna Lezaman ospatu da aurten eta, horren haritik, Neomak talde gipuzkoarrak kontzertua eman zuen herriko frontoian. Musikari gazteek aurre egin zioten hotzari eta dantzan jarri zuten publikoa. Kepa Junkeraren sorginak izandakoek proiektu berria jarri dute martxan, eta bertan tradizioa eta modernitatea uztartzen dituzte.

esan nahi tradizioari uko egiten diozula. Neomak taldeko oinarritzko musika-tresnak panderoa, trikitia eta ahotsak dira, besterik ez. Hori tradizionala da, eta horri sartzen dizkiogun osagai berriak aberasgarria dira, tradizioari eusteko beste modu bat, azken batean. Agian urte batzuk barru guk egiten duguna tradizio bilakatuko da (kar-kar).

Taldearen izenak, Neomak-ek, ilar-gi berria esan nahi du greziarrez. Zergatik aukeratu zenuten?

Taldea Sorginak taldetik dator, mitologiari eta hortik abiatu nahi izan genuen. Zerbait greziarrez bilatu genuen eta neomak atera zen, ilar-gi berria esan nahi duelako eta gure lehenengo kantak izen bera ere bazuelako.

Portadan Xeli agertzen da, emakume adintsua. Zuek, aldiz, gazte-gazteak zarete. Ez da kontraesana?

Agian bai, baina guk bilatutako kontraesana da. Musikan islatzen duguna estetikan ere islatu nahi dugu. Azalean ez genuen guk atera nahi; protagonismoa, aldiz, adineko emakume bati eman diogu. Eta berari gaur egungo irudia eman diogu: makillajea, tatuajeak... Horretarako, Xeli

Arrasateko emakumea aukeratu genuen. Gure partaideetako hiru bertakoak dira eta Xeli ezagutzen dute euskal dantzak irakasten dituelako. Gure ustez, bere irudiak primeran laburbiltzen du gure musika.

Emakumeak protagonistak dira zuen proiektuan...

Bai, argi dago. Zazpi partaideok emakumezkoak gara eta gure indargunea da mezu batzuk helarazteko. Betidanik jaso izan dugun heziketari aurre egiten gabiltza, aurrerapausoak egiten gabiltza, eta hori oholtzetan ere zabaldu behar da. Beraz, erreprezioari buruz eta ahal-duntzeari buruz abesten dugu. Borroka modu askotan egin daiteke, eta guretzat oholtzaren gainean da lekuri onena, bertatik jende pilak entzuten digutelako.

Eszenaratzea oso berezia da: arropa, makillajea, koreografia...

Bai, orduak eta orduak eman dizkiogu horri. Guk ez dugu kontzertu soil bat egin nahi, zerbait gehiago kontatu nahi diogu publikoari. Esate baterako, saioetan ahots batek laguntzen digu *off-ean* (partaide baten amama da) historia kontatzen. Eta guk, mezua zabaltzeko, ahotsa ez ezik gorputz osoa ere erabili behar dugu. Koreografia berezirik ez dugu zehaztu, baina jarrera eta bakoitzaren posizioa, bai, ordea. Eta estetikari dagokionez, gauza bera egiten dugu: uztartzen ditugu tradizioa (mahoizko galtzak eta alkandora zuria) eta gaur egungo apaingarriak, talka hori bilatu nahian.

Normalean, publikoaren artean bukatzen dituzue kontzertuak. Zer dela-eta?

"Tradizioan gauza berriak txertatzeak ez du esan nahi tradizioari uko egiten diozula"

"Ez dugu kontzertu soil bat egin nahi; zerbait gehiago kontatu nahi diogu publikoari"

Goitik behera, ezkerretetik euskuinaldera: Garazi Otaegi, Amets Ormaetxea, Eneritz Aulestia, Leire Etxezarreta, Alaitz Eskudero, María Lasa eta Irati Gutierrez.

Oso berezia da. Zazpi kideon artean konexio ederra dugu, elkarrekin hamar urte daramatzagulako. Publikoarengana jaisteara entseguetan sortu zen era naturalean: azken kantan denok hasten ginen dantzatzeko moduan, lotsarik gabe, eta pentsatu genuen hori zuzeneko saioetara eraman behar genuela. Hor bukatzen dira kontzertuak eta momentu ederra da, energia betetakoa.

Taldea Sorginak taldetik dator. Zergatik zerbait berria egin? Izena mantentzea ez litzateke onuragarriagoa izango?

Neomak taldea beste bide batetik doalako. Sorginak proiektua eskola eta unibertsitatea izan zen guretzat, bertan pila ikasi genuelako: oso gazteak ginen, 13 urtetik 18 urtera bitartean, esperientzia ikaragarria izan zen... Baina ez zen Neomak bezain gurea. Beraz, izen berri bat aukeratzea logikoena zen. Jendeak Sorginak taldean ibili izanagatik ezagutzen gaitu eta ondo dago, baina Neomak gara orain.

Nolako garrantzia izan du Kepa Junkerak zuengan?

Hasieran, artista ukiezintzat ikusten genuen Kepa Junkera. Gu oso gazteak

ginen eta bat-batean berarekin plazaz plaza ibiltzea ikaragarria izan zen. Ziur asko, garai hartan ez genion horri erreparatu ere egin. Kepari esker, esate baterako, artista handiekin jo genuen, eta gaur egun gara horren jakitun, orain badakigu zenbat ikasi dugun. Guretzat Kepa artista, irakaslea eta azkenean, etxekoa da, berarekin hainbat eta hainbat ordu eman dugulako. Durangoko Azokan ikusi genuen, Kepak dokumentala eta liburua argitaratu dituelako. Oso momentu hunkigarria izan zen: oparitu genizkion kamiseta eta diskoa, argazkiak egin genituen... Beti da pozgarria Kepa Junkerarekin elkartzea.

Sorginak ilargira heldu dira

Neomak taldeak zazpi kide ditu: Eneritz Aulestia, Alaitz Eskudero, Leire Etxezarreta, Irati Gutierrez, María Lasa, Amets Ormaetxea eta Garazi Otaegi. Umetatik, gazte gipuzkoarrek trikitia eta panderoa jotzen zituzten eta Kepa Junkerak guztiak batu zituen Sorginak taldean 2014an. Junkerarekin lau haizeetara eraman zituzten euskal doinuak, baina 2018an bilbotarra gaixorik jarri zen eta taldea eten egin zen. Pandemiak atzeratu zuen proiektu berria, baina azkenean aurten kaleratu dute bere lehenengo lana: *Neomak*. Taldearen eta diskoaren izenak ilargi berria esan nahi du greziarrez.

Distantzia luzeko lasterketa

Euskaraldia hirugarren aldiz egin da aurten, eta gurean 1.718 txorierritar ibili dira hizkuntza-ohiturak aldatzen; 428 *belarriprest* eta 1.290 *ahobizi* hain zuzen. Ariketa amaituta, herrietako batzordeak batu dira ondorio nagusiak aztertzeko. Ondorio horietako bat hauxe da: aurten Euskaraldiak ez du izan batez ere lehen edizioan izandako presentzia edo protagonismoa. Hala ere, azpimarratu dute ariketari etorkizuneko ikuspuntutik begiratzeko beharra.

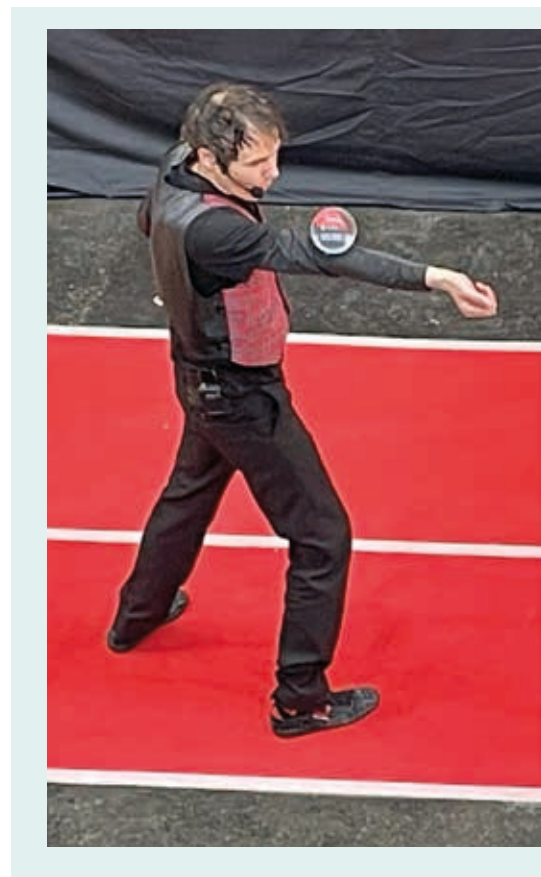
a: Idoia Andres / Zorritzetan

Aitziber Argiarro Euskaraldiaren Txorie-riko dinamizatzailerak azaldu duenez, Euskaraldiak kalean protagonismo txikiagoa eduki izana joera orokorra izan da eta ezin da bakarrik Txorierriri lotu. Joera hori ulertzeko, bi arrazoi nabarmendu ditu. "Alde batetik, oraindik nabariak dira pandemiaren ondorioak eta kostatzen zaigu herrigintzara hurbiltzea. Bestetik, lehen edizioak berritasuna ekarri zuen, eta horrekin batera, ilusioa; hirugarren edizio honetan, berriz, mundu guztiak jakin du Euskaraldia zer den, ez da ariketa berria izan, eta, hortaz, zailagoa da hasierako ilusio hori berreskuratzea".

Zenbakiei begiratu ere, ez da egon espero zen parte-hartzaileen kopurua.

"Dena dela, kontuan hartu beharra dago, zenbait arrazoi tartean, pertsona batzuek ez dutela ariketan izenik eman, nahiz eta ariketan parte hartu. Orduan pertsona-kopuru hori ez dago datuetan islatuta". Izan ere, batzuek pentsatu dute aurretik izena emanda zutenek ez zela beharrezkoa hori berrestea.

Nolanahi ere, ondorio larrik atera gabe, Argiarrok uste du ezinbestekoa dela Euskaraldiari epe luzerako ikuspuntutik heldzea. "Bidean gorabeherak izango dira. Adibidez, lehenengo edizioak ilusioa ekarri zuen; bigarrenengo pandemiaren izan ginen; eta pentsatzen dut hirugarren edizio honetan egonkortze-prozesua hasi dugula... Beraz, garrantzitsua da ariketari etorkizuneko perspektibatik begiratzeko:

"Garrantzitsua da ariketari etorkizuneko perspektibatik begiratzeko"

hau distantzia luzeko lasterketa da eta inportanteena da pixkanaka-pixkanaka gora eginez joatea".

Bestalde, batzordeko kideek ezinbestekotzat jo dute batzordeak indartzea. "Beharrezkoa da batzordeetara jende gehiago batzea, lan handiagoa egin ahal izateko eta lagun gehiagorengana ailegatu ahal izateko. Hala ere, sasoi batean izan bada ere, Euskaraldiak ekarri du ingurua euskalduntzea". Horri dagokionez, antolatzaileek deia egin diete *belarriprestei* eta *ahobiziei* 15 egunean egindako urratsei jarraipena emateko. Txorierriko batzordeek deia bera egin dute. "Inportantea da bakoitzak hartutako rolari eustea eta Euskaralдитik sortutako harremana egonkortzea eta urtean zehar hari jarraitasuna ematea".

Euskararen Eguna

Hizkuntza-ohiturak aldatzeko ariketarekin batera, Euskararen Eguna ospatu dugu Txorierri. Aurten, Lezaman egin dira ekintza nagusiak, eta Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitateak eta Zorritzketan euskara elkarteak ekitaldi-sorta zabala antolatu dute txorierritar guztientzat: Nai malabarista, Motx pailazoa, Neomak musika-taldea, erraldoiak, euskal jaia eta Zirkinik Bez erromeria-taldea. Arrakastatsuak izan ziren guztiak.

POLITEKNIKA IKASTEGIA
TXORIERRI
S.COOP

**BATXILERGOA ETA
LANBIDE HEZIKETA**

18 Pasaia, 48900

Eman izena!

www.txorierri.net

Aulki hutsik

Gabonak kontraesanez beteriko datak dira; familian biltzeko garaia da, urrutiti bizi diren senideak edo lagunak berriro topatzekoa... Inguratzen gaituen guztiak, elkartu, batuta egon, ospatu eta banatzeko gonbita luzatzen digu. Sentimenduak erabat nahastu egiten dira eta benetan oso nahastuta egon gaitezke. Askotan geure buruari galdetzen diogu:

zer ospatu dezaket, maitatzen dudan pertsona hori ez dagoenean? Sarritan ez dakigu ondo nola asmatu, zer den egokiena besteak ez baldintzatzeko nire tristeziarekin.

Beharbada dagoeneko entzunak dituzue horren inguruko aholkuak eta azpimarratu behar da norbere burua epaitu beharrean, ahal dena egingo dela. Egiten

duzuen egiten duzuela, kontzientziaz egin, alde eta kontrako puntuak baloratu eta etxekoen artean erabakiak hartu honako puntuak kontuan edukiz:

- **Erlatibizatzen ikasi:** sentimenduak hainbeste presiorik gabe kudeatu eta bideratu; horrela, pixkanaka lortuko duzu izaera neutralagoa hartzea eta garrantzi gutxiago izatea, maila emozionalean eragin txikiagoa izan dezaten.

- **Zure asertibitatea landu:** beharrezko mugak ezartzea da helburua. Lehenetasunik handiena zure osasun fisikoa eta mentala babestea izan behar da, maite zaituztenek beti ulertuko dute. Beraz, Gabonek zure bizitza kontrolatzea saihestu behar da, zuk zeuk kudeatu dezakezu zuk nahi duzun bezala

- **Itxaropenak murriztu:** Gabonetan emozioak guztientzat zorionsuak izan behar direlako ustea saihestuz. Gakoa ahalik eta ondoen egokitzea da, une bakoitzean dituzun behar emozionalak errespetatuz, gizartean planteatzen diren itxaropenak lortu ezinak izan ahal dira.

Zure emozioei tokia eman eta denak maitasunez jaso, tristura, mina, haserrea... normalak dira, baina baita alaitasuna, poza eta itxaropena bezalako emozioak ere. Kontuan izan aulki hutsengatik negar egin dezakegun arren, okupatuek gure irribarra merezi dutela.

Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitateak komunikazio-proiektu bat jarri du abian Gazteria webgune berriarekin,

Webgune berria, gazteen bizitza sozial eta laborala hobetzeko

Txorierriko gazteei eta haien familiei gazteriarekin lotutako proiektuen eta ekimenen berri emateko. Gazteria webgune berria (gazteria.eus) Txorierriko Zerbitzuen Mankomunitateak EGAZekin batera gauzatzen duen programa bat da, Bizkaiko Foru Aldundiarekin sinatutako hitzarmen bati esker.

Webgune berriak erreferentziazko webgunea izan nahi du Mankomunitatea osatzen duten sei udaletako gazteentzat. Webgune berriaren helburua gazteen bizitza soziala eta lanekoa hobetzea da, eta, besteak beste, eskualdeko gazteen lan- eta lanbide-munduari lotutako berriak erakutsiko ditu. Beste informazio

batzuen artean, 16 eta 29 urte bitarteko gazteei zuzendutako proiektuak eta ekimenak ere ezagutaraziko dira, bai Mankomunitatetik egiten direnak eta bai udaletatik egiten direnak ere.

Asmoa da horrelako albisteak webgune berri honen bidez partekatu ahal izatea eta, beraz, Mankomunitatetik gure eskualdeko gazte guztiak tresna berri hau ezagutzera animatzen ditugu. Argibiderik, ekarpenik edo ideia berririk izanez gero, Gazteriaren posta elektronikoa erabil dezakezue (gazteria@txorierrri.eus).

Informazioa:

www.gazteria.eus

Sarritan gurasook hainbat kontu uzten ditugu eskolaren esku: gure seme-alabek euskara erabiltzea, kirola egitea, irakurtzea... Azken horri helduko diogu. Gure etxe eta kaleetan pantailak dira nagusi (TikTok, Instagram, bideojokoak eta abar); baina, oraindik ere, zaila da liburu eder batek ematen diguna ordezkatzeta.

Irakurriz etxeko txikiek (eta ez hain txikiek) hiztegia ikasten dute, ideia berriak barneratzen dituzte eta imajinazioa gartzen dute. Asko irakurriz gero eskolan hobeto ibiliko dira, ortografia-akats gutxiago izango dituzte eta ahozko eta idatzizko jardunean erosoago arituko dira.

Baina, nola lortu ume eta gaztetxoek irakurtzeko zaletasuna izatea? Etxean gauza asko egin ditzakegu gure seme-alabei irakurtzeko zaletasuna piztu dakien. Hona hemen horretan lagun dezaketen gomendio batzuk:

- **Gurasoak irakurtzen ikusita, errazago.** Neska-mutilek ikusten badute etxe-koek (ia) egunero hartzen dutela tartetxo

bat irakurtzeko, errazagoa izango da jorkaera hori imitatzea. Umeak zer ikusi, hura ikasi. Utz ditzagun mugikorrak apur batean eta irakur dezagun patxada ederrean.

- **Ume-umetatik ohitura hartzea.** Irakurtzen ikasi aurretik eguneko momentu jakin batean eurekin jesarri gaitezke eta ipuinen bat irakurri, ohean daudela, esaterako. Une ederra bada (aitatxo edo amatxorekin, pasadizo liluragarriak...), sentsazio horrekin lotuko dituzte liburuak eta irakurtzen ikasitakoan gogotsu helduko diete liburuei.

- **Goazen liburutegira!** Mota askotako liburuak daude liburutegian, eta gainera leku atseginak dira. Egin dezagun eten bat lasai egoteko herriko liburutegian; jesarri gaitezen etxeko txikitxoekin, aulki batean edo lurrian, berdin dio. Azalak eta orrialdeak. Ukitu, ikusi, usaindu eta entzun. Bidaia. Herri batzuetan, Lezaman esaterako, eskolakoekin joaten dira herriko liburutegira. Eta, jakina, umeek errepikatzen tentazioa izan dezakete!

- **Gure eskutik, liburu-dendara.** Zoazte seme-alabekin herriko edo inguruko liburu-dendaren batera. Azter ditzatela liburuak, esku artean izan eta, tarteka, eros dezatela haien gustukoren bat. Dendarako bidea ikas dezatela, txikitatik.

- **Opari berezizat har ditzatela.** Opari bikaina da liburu on bat. Ate bat zabal-

tea da, norberaren barrura zein kanpora. Gabonak, urtebetetzeak, oporrak. Ez dago horretarako une desegokirik.

- **Idatz ditzatela ipuinak.** Ume gehienek imajinazio handia daukate, ez jarri mugarik. Asma ditzatela istorioak, eskatu ahoz kontatzeko. Eta, animatzen badira, esan idatziz jartzeko. Txorierriko ipuin-lehiaketa aukera polita izan liteke idazten hasteko. Irakurtzea eta idaztea lotuta doaz, beti.

Liburuek, ezer baino lehen, gozamen iturri izan behar dute. Baina, horrez gain, begirada ere aldatu ahal diete neska-mutilei. Bidaia horren bidez lurralde ederrak ezagutu ahal ditzakete: elkartasuna, enpatia, berdintasuna, integrazioa, errespetua... Bateragarriak dira, eta beharrezkoak.

UMEAK

TXOMINEN SENTIMENDUAK

Lisbet Slegers. Sentimenduen buruzko liburu bat, txikienekin dibertitzeko.

AMAK BATZUETAN TRUMOIAK IZATEN DITU BURUAN

Bea Taboada. Emozioak ulertzeko eta emozioekin bizitzeko.

KUKU BILDUMA

Idazle ezberdinak. 2 urtetik aurrera emozioak lantzeko bilduma.

GAZTEAK

SUBNORMALA

Iñaki Zubizarreta. Eskola-jazarpenaren inguruko komikia.

BELDURRIK GABE

Manuel L. Alonso. Nork bere mugak gainditu eta hazteari buruzkoa

IRULEAK

Garazi Albizu. Emakumeen ahalduntzea.

HELDUAK

MASKULINITATEAK

R.W. CONNELL. Maskulinitate eredu hegemonikoa krisian sartzen den une horiek harrapatu eta ikertzen ditu.

EMEAREN BIDEA SUPER GIZAKIAREN AROAN

Galo Martinez de la Pera. Emearen bidean, herrigintza eta feminismoa uztartzen dira.

ISILDUTAKO ESKUAK

Jan Abril. Emakume langileak gerra ondoko Euskal Herrian.

Ibarguren (Barinaga-Etxebarria)

Iratxeta (Orbaibar-Nafarroa)

t/a: Iñaki Olabarrieta eta Jose Angel Mentxaka

Garaia, *garaixea* edo *horreoa* hitzak entzunda, Galiziara edo Asturiasera eramaten gaitu pentsamenduak. Izan ere, bertan oraindik daude hainbat eta hainbat. Jakin beharko genuke, hala ere, gure inguruan ere banaka batzuk egon badaudela, eta, antza denez, garai batean baserri gehienek berea zutela.

Argi dago euren funtzioa zein zen: aleak luzaro gorde behar ziren, eta saingandik babestu; gehienbat gari-aleak, baina baita hurrak eta beste fruitu batzuk ere. XVII. mendean, artoa landatzen hasi zenean, baserriek eraldaketa sakona jaso zuten. Artoari esker, ekoizpena asko handitu ei zen, eta ekonomia ere hobetu zen. Ordura arteko baserriak egurrezkoak ziren, baina harrizko baserri bihurtzen hasi ziren, sendagoak. Eta, bestalde, baserrien ondoan izaten ziren garaiak kendu edo eraldatu ziren.

Zutik mantendu ziren apurrek beste funtzio bat izan zuten aurrerantzean: beheko zutabeen arteko hutsuneak harriz bete ziren, abereak han gordetzeko; egurrez egindako goiko banaketak kendu ziren; lekua lastategitzat erabiltzeko, txabolak-eta gehitu ziren, gunea handitzeko...

Ikerketa batzuei esker 66 garairen berri dugu Bizkaian. Gaur egun banaka batzuk daude; aipatzekoak dira Ibargurengoa (Etxebarria) eta Ertzillakoa (Iurreta). Azken hori berriztu dute eta egokia da garaiak nolakoak ziren ulertzeko. Nafarroan hainbat daude zutik, harrizkoak dira eta gehienak Pirinio inguruan daude. Azkenik, ezin dugu Orbaibar/Valdorbako garai ederra aipatu barik utzi.

Garaiak edo *garaixek*

Barinaga (Etxebarria)

Ertzilla (Iurreta)

Ibilbide proposamena

Markinan hasiko dugu 10 kilometro ibilaldia; Illoroko Santa Marina joan-etorria eginez gero, 3 km eskas gehiago. Etxebarrira eramango gaituen bidegorria hartuko dugu, Urko ibaiaren bidea. Merezi du patxadaz joatea, inguruaren edertasunagatik eta gauza askok etenalditxo merezi dutelako. Haietako batzuk aukeratu ditugu eta errespetuz hurbilduko gara, asko leku pribatuak dira eta.

Erreka-ertzetik goazela, Antsotegiko jauregia eta ola-erota handia aurkituko ditugu, azken hori jatetxe-hotel bihurtuta. Merezi du sartzea eta barrutik ikustea. Handik oso hurbil dago olara ura eramateko erabiltzen

Ibilbidea Markinan hasi eta Etxebarriko Barinaga auzoraino doa

zen presa. Errekan zehar errota izandako hainbat baserri daude. Esate baterako, industriagune txiki batera heldu baino lehen, ezkerretik apur bat desbideratuz gero, aurkituko dugu bat, bi ardatzetakoa.

Bidegorrira itzulita, Etxebarrin sartu-atera egin, eta errepede-bazterretik

Barinagara doan bidegorritik jarraituko dugu. Bidegorria amaitzen denean, errepidetik segituko dugu. Eskuinaldean Santa Engrazi ermita dago, eta handik metro gutxira, ezkerrean, dagoen baserrira joango gara. Hori ere errota izan zen, eta ur-jauzia bideratzeko harrizko hodia ederto ikusten da. Oso hurbil, eskuinean, Ibar-gurengo garaia topatuko dugu bide ondoan. Ezin dugu esan oso ondo zainduta dagoenik, baina behintzat osorik dago.

Laster, eskuinetara egingo dugu eta PR BI-23 ibilbidearen markei jarraitu beharko diegu ibilbidea ixteko. Nolanahi ere, astirik izanez gero, merezi du aurrera jarraitu eta Illoroko Santamañe ermita bisitatzea, egurrezko kanpai-dorrea oso berezia du eta. Utzitako bidera itzuliko gara, eta 400 metro eskasera baserri bat topatuko dugu, eta bere ondoan, egurrezko txabola zahar bat. Azken hori aztertzen badugu, sorpresa!, ikusiko dugu beste garai batekoa dela eta handitu zutela. Asfaltoa utzi, eta PRaren marka hori-zuriei jarraituta, San Martin ermitara hurbilduko gara eta gero Markinara helduko gara. Eguna amaitzeko, Markina-Xemeineko Arretxinagako eliza bisitatu dezakegu: hori ere sorpresa handia da ezagutzen ez duenarentzat.

Kale garbiketa | Hondakinen bilketa eta garraioa | Ur eta estolda sareen mantentze lanak | Hiri-altzarien mantentze lanak | Lorezaintza zerbitzuak | Eraikin eta lokalen garbiketa | Hondartzen garbiketa zerbitzuak | Garbiguneen kudeaketa eta mantentze lanak | Lurzoruen deskontaminazio lanak | Ingurumen-aholkularitza | Beste zerbitzu batzuetarako, galdetu.

Ibáñez de Bilbao, 3. 2. solairua, 48001 BILBAO

TEL. 94 424 38 34

Hortz-klinika
IDOIA ZUBIETA

Osasun-zentroa & Hortz-estetika
HORTZ-INPLANTEAK - ESTETIKA-ORTODONTZIA

Airelitz doktorea, TI. - T. ezk.
48011 BILBAO
T: 944 416 322

Urbe Plaza, 1
48170 ZAMUDIO
T: 944 521 370

RPS: 184/10

TIKA IKUSLAN

Arbolantxa kalea 5, behea
ZAMUDIO
Tel.: 94 452 28 18

LAPAZARN
Txakoli

“Lehia zintzoa gustatzen zait”

ENEKO BILBAO GOIRI | herri-kirolaria

Hitzordu garrantzitsua dute herri-kirolen zaleek urtarrilaren 21ean Urdulizen. Izan ere, arratsaldeko 6etatik aurrera Eneko Bilbao zamudioztarra eta Beñat Amade getxotarra norgehiagoka ibiliko dira bertako frontoian. Zehatz-mehatz, pentatloiko hiru proba egingo dituzte: gizon-proba, harria altxatzea eta korrika egitea. Jokoa 1.000 euro daude. Bilbaok erronkaren zehetasunak eman dizkigu; gainera, aukera baliatu dugu bere zaletasunaz mintzatzeko.

t: Itxaso Marina Ondarroa

Erronka nork nori bota zion?

Beñatek niri. Aspalditik ezagutzen dugu elkar, biok Getxoko sokatira-taldean ibiliak garelako; gainera, leku berean, Getxoko Andra Mariko probalekuan, entrenatzen gara: bera pentatloian, eta ni harri-jasotzaileen eskolan. Antza, ondo ikusi ninduen pisu aldetik –100 kilo pisatzen ditut–, eta galdetu zidan ea pentatloian egiteko gauza nintzen. Erantzun nion aizkorarekin beharbada ez nintzela ausartuko, baina gainerako probetako batzuekin, berriz, bai. Hor hasi zen lehia-edo.

Zalantzarik ez, hura onartzeko orduan?

Urte asko dira Bizkaian halako probarik egin ez dela, eta banuen gogoia. Bestalde, Beñatek eta biok nahiko maila antzekoa dugu eta uste dut polita izan daitekeela. Polita eta gogorra, antzean ibiliko garelako eta, jakina, proba gogorrak izango direlako.

Zein proba egingo dituzue?

Pentatloiak bost proba hauek ditu: 100 kiloko harria jasotzea, gizon-proba, aizkora, txingak eta korrika. Guk, aldiz, hiru proba egingo ditugu, baina egin beharrekoa handituko dugu. Hau da, pentatloian harria 25 aldiz altxatzen da, baina guk 30 aldiz altxatuko dugu; gizon-probari dagokionez, bi iltze egin beharrean, sei iltze egingo ditugu; eta hiru kilometroren ordez lau kilometro egingo ditugu korrika.

Nola ikusten duzu zure burua?

Entrenatzen dudana eta nire pisua kontuan hartuta, uste dut lehenengo bi probetan hobeto ibiliko naizela, batez ere bigarreanean. Izan ere, gizon-probetatik nator, eta, gainera, aurten Bizkaiko eta

Euskadiko txapelduna izan naiz. Egia da lan ezberdina egin beharko dudala: txapelketetan 800 kiloko harria eraman behar da arrastaka, eta erronkan 400 kiloko harria erabiliko dugu; hortaz, iraupen-lan handiagoa egin beharko dut. Nolanahi ere, teknika aldetik gizon-proba da nire kirola.

Entrenamendu berezirik egiten zabilta?

Orain arte, eta txapelketei begira, gehienbat indarra landu dut, eta gimnasio-lana egin. Esan moduan, erronkarako, berriz, gehiago landu beharko dut iraupena, ariketa aerobiko gehiago egin, arnasa landu...

Apustua Bermeoko jatetxe batean formalizatu zenuten. Argazkia atera, gizarre-sareetara zabaldu eta ikusmin handia sortu da. Jendetzarik espero duzue?

Jende askok idatzi digu eta, nire ustez, ilusioa piztu da. Badakit Gipuzkoako kirolariak eta lagunak etorriko direla. Baita Zamudioko lagunak ere. Gauza da ikuskizuna eskaintzea eta ahalik eta ondoen egitea... Eta irabaztea, ze dirua jokatu dugu...

Mila euro daude jokoan.

Eta buru-estimua (kar-kar).

Irabazteko aukera handirik baduzu?

Uste dut aukera dudala; bestela ez nintzatekeen saltsa honetan sartuko. Hala ere, apustuak hurrengo hau du: azken momentura arte ez dakizu zer gertatu daitekeen.

Aipatu duzunez, urte asko dira Bizkaian halako erronkarik bota gabe. Zuenaz hazi izan daiteke?

Oxala! Egia esan, Bizkaian herri-kirolari asko ibiltzen dira taldeko lanean, esa-

“Beñatek eta biok nahiko maila antzekoa dugu eta uste dut polita izan daitekeela, baita gogorra ere”

“Uste dut gizon-proban eta harria altxatzen hobeto ibiliko naizela, batez ere bigarreanean”

“Ilusioa piztu da: gauza da ikuskizuna eskaintzea eta ahalik eta ondoen egitea”

terako, sokatiran; nahiz eta berton gizon-probetarako zaletasuna, adibidez, egon badagoen. Gipuzkoan, berriz, zaletasun handiagoa dago aizkorarako, harriak jasotzeko...

Eta zu, nola hasi zinen herri-kirolen munduan?

Gazte-gaztetatik izan naiz kirolaria: Zamudioko futbol-taldean ibilia naiz –oso txarra nintzen arren–, Lutxanako arraunketa-klubean eta Laukizeko sokatira taldean. Emaztearen osabetako bat harri-jasotzailea izan zen eta sokatiran nabilela animatu ninduen gizon-probetan saiatzera, bere ustez, hanketan indarra nuen eta. Hasiera batean, esan nion ez nuela nire burua hain harri handia mu-

gitzeko gai ikusten, baina saiatsu nintzen eta gustatu zitzaidan. Ia 10 urte pasatu dira harrezkero. Beste aldetik, duela lau urte harria jasotzeko gogoia piztu zitzaidan, eta entrenatzaile batzuekin ibili naiz. Gaur egun, Felix Campos *Ogikiñeren* harri-jasotzaileen eskolan entrenatzen naiz.

Zer du herri-kirolak?

Bada... uste dut halako kiroletan gabiltzanok apur bat zoraz gaudela... (kar-kar). Ez, txantxa da. Kirola nire bizitzaren oso parte inportantea izan da beti, eta, gainera, norgehiagoka aritzea eta lehia zintzoa gustatzen zaizkit. Nik erronka moduan hartu nuen: beste batzuk egiteko gauza badira, ni ere bai.

Eta gauza izan zara, esan moduan, Bizkaiko eta Euskadiko gizon-proben txapelduna zarela.

Oso pozik nago. Bizkaiko txapelduna birritan izan naiz, eta Euskadiko txapelketa dagokionez, oso parekatuta ibili nintzen Leitzako Joseba Sanchezekin, saiora oso ondo prestatuta etorri zen eta. Politik izan dira garaipen biak.

Nola entrenatzen da txapelduna?

Nik saiakera-akatsa egiten dut. Gauza da nik gizon-proben entrenamenduak eta harria jasotzearenak uztartzen ditudala, eta entrenamendu-mota biak berez oso nekagarriak dira. Deskantsatzea entrenatzea bezain garrantzitsua da herri-kiroletan, eta arnasa lantzeko ariketak egin. Nire arazoa da askotan gehiegi entrenatu nahi dudala eta hori ez da ona. Asteaz hiru aldiz entrenatuta nahikoa da; adibidez, bi egunetan, gizon-probetan, eta egun batean, harria altxatzen. Entrenamendusaioek ordubete inguru irauten dute eta zer egin nahi den arabera dira: serieak

egin, txapelketaren eguneko proba... Gizon-probetan Jose Lapazararekin entrenatzen naiz, eta harriarekin laguntzen didate Ogikiñek eta Jon Peter Scottek. Herri-probetan iraupen-lana egin behar da eta horregatik, arnasa lantzeko, oso inportantea da beste mota batzuetako ariketak ere egitea, hala nola mendira joatea edo ergonometroa.

Zertan oinarrituta?

Pertsona bakoitzak bere berezitasunak ditu, eta, beraz, entrenamendu guztiak ez

dira baliagarriak pertsona guztientzat. Horrezaz gainera, liburuetan ez dago ezer jasota, eta kirolariak pentsatu behar du nola egin. Adibidez, nik erreparatzen diot lehengo herri-kirolarien egiteko moduari eta nire ezaugarrietara egokitzen dut. Entrenamendu espezifikoak egin behar dira, baina gero ezinbestekoa da bakoitzak bere kaxa torazikoa lantzea, eta batzuei bizikletan ibiltzea ondo datorkie, beste batzuei korrika egitea...

Zer jan ere zaintzen duzu, ezta?

Bai, dieta batzuk egin ditut, karbohidratoak kendu... baina harria altxatzen hasi, eta azken hori bertan behera utzi behar izan nuen, 60 kiloko harria jasotzeko ere gorriak ikusten nituelako (kar-kar). Gaur egun dietista batekin ibiltzen naiz, zer jan jakiteko, noiz, nola... Beharbada, jendeak pentsatuko du herri-kiroletan gabiltzanok basati hutsak garela, baina, egia esan, lehengo jakituria edo egiteko era eta gaur egungo aurrerakuntzak uztartzen ditugu. Elikatzeko ez ezik entrenatzeko ere. Jendeak jakingo balu entrenamenduak egokien nola egin erabakitzeko zenbat buru-hauste ditugun... Izan ere, gimnasioan 100 kilo altxatzeak ez du zerikusirik 100 kiloko harria altxatzearekin: pisua hobeto banatuta dago barran; harria, berriz, trinkoa da, teknika berezia eskatzen du, ordu asko sartu behar dira, entrenamendu gogorak egin... Are gehiago, harri-jasotzaile asko halterofilia-entrenatzaileekin ibiltzen dira; ez da bakarrik altxatzea eta listo.

Beste herri kirol batekin ausartuko zinateke?

Momentuz nahiago dut harria jasotzen maila hobetu, oraindik neurria edo ego-

*“Deskantsatzea
entrenatzea bezain
garrantzitsua da;
nik askotan gehiegi
entrenatu nahi dut”*

*“Lehengo herri-
kirolarien egiteko
moduari erreparatzen
diot eta nire
ezaugarrietara
egokitzen dut”*

*“Harria jasotzea ondo
menderatuta, agian
aizkoran ikastera
animatuko nintzateke”*

kien nola egin topatu behar dudalako. Dena dela, hori ondo menderatuta, agian aizkoran ikastera animatuko nintzateke, baina pentatloiari begira; ez aizkolaritzan sartzeko.

Zeintzuk dira zure asmoak?

Hurrengo urtean ahaleginduko naiz tituluak berresten. Bestalde, txapelketetan luzaro ibiltzea gustatuko litzaidake, ahal izan arte.

Landako CrossFita

Bilbaok aipatu digunez, herri-kiroletarako zaletasuna batez ere Gipuzkoan dago; Bizkaian, ez hainbeste. "Hala ere, azken urteotan CroosFit da biltzanak hasi dira herri-kiroletarako interes handia adierazten, diziplina bietako ariketak antzekoak direlako. Izatez, esan daiteke herri-kirolak landako CrossFita direla. Nire ustez, batera joango dira hemendik aurrera".

Hausnartu duen moduan, baserrian egindako lana ezinbestekoa izan da herri-kiroletan. "Gurasoek edo aitite-amaek baserriko lanak eginez egunero lantzen zuten indarra; oso indartsuak ziren. Gu, berriz, «hibridotxoak» gara, indarra kirola eginez edo gimnasioan ibiliz lortu dugu eta. Baserriko gogortasuna da herri-kiroletarako gauzarik garrantzitsuenetako bat, lan asko egiten duenak badakielako sufritzen; eta sufritzen dakiena ondo ibiliko da herri-kiroletan".

Bilbaok 38 urte ditu eta oso ondo ezagutzen du baserriko lana, txikitatik ordu asko eman dituelako aitite-amaen baserrian. "Dena dela, ez dut haiek egiten zuten lanaren % 5 ere egiten". Gainera, animaliak asko gustatzen zaizkio eta horregatik hain zuzen ikasi zuen biologia. "Animaliak ditut amaren baserrian, Derion: esnetarako behi bat eta zaldiak. Lehen, esnetarako behi gehiago nituen Munitibarren, eta ahuntzak ere eduki ditut. Baina leku batetik bestera ibiltzen nintzen egunero, eta garai batean estutu nintzen. Familia, lana, herri-kirolak eta animaliak uztartu behar nituen, eta larri ibiltzen nintzen. Horregatik erabaki nuen buru batzuk kentzea. Azken batean, hau zaletasuna da". Kortezubin 15 urte daramatzen arren, oraindik harreman estu-estua du Zamudiorekin, bertan familia eta lagunak ditu eta.

Txorierrin gure artean euskaraz berbaz

txori tokia

TXORIERRIN UDAL
EUSKALTEGIA

**Aza artean buzkantza,
Gabonetan alegrantza,
soldata eta bakantza.
Urte Berriz esperantza.**

**Eupada bat eta eupada bi:
berbetan euskara erabili.**

B. Gandiaga

Herriko Plaza, 3 - DERIO

Tel. 94 454 00 62 - Fax. 94 454 27 38

euskaltegia@txorierrin.eus

Abenduak 23, barikua

–17:00-21:00 Egutegia: abendualdia, gaztetxean.

–20:00 XXXVI. Txorierriko Gabon-kanten Jaialdia, San Joan elizan. Txuma Olagüe abesbatza, Olagüe korala eta Santurtziko Ahots Zuriak abesbatza.

Abenduak 24, zapatua

–17:00 Olentzero, Mari Domingi eta jaio-tza biziduna. Kalejira, udaletxetik.

–17:00-21:00 Joko librea / Olentzero, gaztetxean.

Abenduak 26, astelehena

–11:00-14:00 Kotoizko ekaitza / Gure negua!, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Tailerra: musika *reels*-ak, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Albistegia: Gabonak, gaztetxean.

Sondika

Abenduak 27, martitzena

–11:00-14:00 Elur-malutak / Euskal belena, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Imploding kittens joko, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Gaztetxek: txokolatea, gaztetxean.

Abenduak 28, eguaztena

–11:00-14:00 Zumba txiki / Erlaxatzea, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Agur 2022 festa, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Joko librea, gaztetxean.

Abenduak 29, eguena

–12:00-14:00 Umeentzako jolas-gunea; Gorondabeko kiroldegian.

–17:00-20:30 Umeentzako eta gazteen-tzako jolas-gunea; Gorondabeko kiroldegian.

–17:00-21:00 Argi erronka, gaztetxean.

Abenduak 30, barikua

–12:00-14:00 Umeentzako eta gazteen-tzako jolas-gunea; Gorondabeko kiroldegian.

–17:00-20:30 Umeentzako eta gazteen-tzako jolas-gunea; Gorondabeko kiroldegian.

–17:00-22:00 Tailerra: *beat box*, gaztetxean.

Abenduak 31, zapatua

–17:00-20:00 Gabon-zaharreko *photo-call*-a, gaztetxean.

Urtarrilak 2, astelehena

–11:00-14:00 Begiratu, ama / Elurretako erregina, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Tailerra: Gabonetako goxokiak, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Jokoa: Merengue-merengue, gaztetxean.

Urtarrilak 3, martitzena

–11:00-14:00 *Bichos / Vamos, vamos pingüinito!*, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Mahai-futbola, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Gaztetxek: bonboiak, gaztetxean.

Urtarrilak 4, eguaztena

–11:00-14:00 *Begiratu, ama / Elurretako erregina*, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Musika *reels*-ak eta dantza, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Apar-jaia, gaztetxean.

Urtarrilak 5, eguena

–11:00-14:00 *Bichos / Vamos, vamos pingüinito!*, ludoteka txikian.

–11:00-14:00 Dj-a, ludoteka gaztean.

–17:00-21:00 Jokoa: Oparilandia, gaztetxean.

a: Karolina Grabowska (www.pexels.com)

TXORIERRIKO AEK ■ euskaltegia

Zorionak eta urte berri on!
Eutsi *euskaraz* berba
egiteko *konpromisoari*

aek
Gorbea kalea, 5
48160 Derio
944 543 967
607 59 87 94
txepetxa@aek.eus

Ane Aretxabaleta

ile-apaindegia
aurretiko hitzordua
solariuma

9 4 4 5 4 3 5 8 0
Gorbea 8, Derio 48160

zorrizketan
lezamako euskara alkarte

**Zorionak
eta urte
berri on!**

Txorierrri Et., 30
48150 SONDIKA

94 453 35 05
667 78 63 31

PEÑA ATHLETIC
BETI HARROBIA

IBARRONDO

FISIOTERAPIA
JARRERA-BERREZIKETA
ESKU-TERAPIA

MITXINE, 3
48150 SONDIKA
Tel. 94 453 92 00
Mugikorra 617 674 202
Mugikorra 688 601 871
fisiobarrondo@gmail.com

GELTOKI
TABERNA-KAFETEGIA

Plater konbinatuak
Lunchak

**ONDO PASA
JAIIETAN!**

Errementeri, 8
48150 SONDIKA
944 532 592
652 732 584

**TABERNA
GAZTE**

Eguneko menuak
Ospakizunak

Aretxalde, 141 - 48196 LEZAMA
944554422 - gazteditaberna@gmail.com

ALZARA

Sondikako euskara elkarte

ORIONAK
URTE BERRI ON!

Enaitz
TABERNA

Ogitartekoak
Anoak
Plater konbinatuak

94 455 42 15
Garaioitza, 74
48196 Lezama

SUGOI TABERNA
Byron

smile

Wi-Fi

628 77 30 17
Goiko kalea, 2 behe
Derio (BIZKAIA)

Larrabetzu

Abenduak 23, barikua

–15:30 Olentzeroren bila, plazan. Hori Baik antolatua.

Abenduak 24, zapatua

–18:00 Olentzero, zerran. Hori Baik antolatua.

Abenduak 25, domeka

–19:00 Bertso-saioa, Hori Bain: Andoni Egaña, Sustrai Colina, Alaia Martin eta Onintza Enbeita.

Ondoren, DJ Party & Tiza.

Abenduak 28, eguaztena

–17:30 Jauzi dantza ikas-
tea, Hori Bain. Bizkargi
dantza-taldearen esku-
tik.

Abenduak 29, eguena

–19:00 Antxteatroa tal-
dearen *Balbea* antzezlan, Hori Bain.

–19:00 XXXVI. Txorierriko Gabon-
kanten Jaialdia, Andra Mari elizan: Txu-
ma Olagüe abesbatza, Olagüe koral, Ipar Alde, Ekidazu, Zamudioko Kamara Korala eta Gaztelumendi.

Balbea antzezlan. a: Yuri Agirre

Abenduak 31, zapatua

–“Uriei bueltie” ekintza.

–Kotilioia, Hori Bain. Gaia: gorria.

Urtarrilak 3, martitzena

–18:00 Mahai-ingurua, Hori Bain: Musikaren eta politikaren arteko harremanaz hausnartzen.

Urtarrilak 4, eguaztena

–Puzgarriak, frontoian.

Urtarrilak 6, barikua

–18:00 Umeentzako pelikula, Hori Bain.

Urtarrilak 7, zapatua

–09:30 Auzoz auzo, plazan. Hori Baik antolatua.

–Euskal preso eta iheslarien aldeko Bilboko manifestaziora joatea. Hori Baik antolatua.

Urtarrilak 13, barikua

–21:30 Merina Gris + Hamaika Dj + Djota Cristina, Hori Bain.

Urtarrilak 21, zapatua

–21:00 Aukera Okerra + Orreaga 778 + Sta. Cruz + A'resi, Hori Bain.

EGUZKIBEGI IKASTOLA
ONGI ETORRI

Ikasleen beharrezanean egokitutako espazioak
Hezkuntza eskaintza 0-15 urte

Tel.: 944 56 02 64
www.eguzkibegi.eus
idazkaria@eguzkibegi.net

Facebook, Instagram, Twitter icons

Zamudio

Abenduak 24, barikua

–Olentzero Eguna

Abenduak 26, astelehena

–16:00-21:00 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 27, martitzena

–11:00 Gabonetako Umeen Parkera (BEC) joatea. Gaztestazioak antolatua.

–16:00-21:00 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 28, eguaztena

–Inuzenteen eguna, Gaztestazioan.

–16:00-21:00 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 29, eguna

–Basauriko KNS abentura-parkera joatea. Gaztestazioak antolatua.

–16:00-21:00 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 30, barikua

–Gabon Zaharreko mendi-irteera. Gaztestazioak antolatua.

–12:30 Urte-amaierako kopaua, Adintsuen Etxean.

Basauriko KNS abentura-parkea

–16:00-21:00 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 31, zapatua

–08:00 Durango-Artaxaganera irteera, Arroeta mendi-taldeak antolatua.

–Gabon Zaharreko busa. Informazio gehiago, Gaztestazioan.

–01:00-05:00 Gabon Zaharreko Kotilioia, Adintsuen Etxean.

Urtarrilak 2, astelehena

–17:00-21:45 Postre-tailerra, Gaztestazioan.

Urtarrilak 3, martitzena

–11:00 Bilboko izotz-pistara eta irristatzera joatea. Gaztestazioak antolatua.

Urtarrilak 4, eguaztena

–Bilboko kaleetatik *skape room*-a. Informazio gehiago, Gaztestazioan.

TALDEA **GURENA**
ASISTENTZI ETA EGOITZA-ZERBITZUAK

ZURE NEURRIRA

**BABESPEKO
APARTAMENTUAK**
600 euro
asistentzia sanitarioa (24 ordu)

**EGONALDIAK
EGOITZEAN**
egunean
gauean
asteburuetan

Unbe txiki bidea 9
LOIU 48180
(Urdaneta ikastetxearen aurrean)

944 530 049
www.gurena.com

Abenduak 24, zapatua

- Olentzero-Mari Domingi Eguna.
- Goizean, harrera, Udaletxeko plazan.
- 17:00 Jaitsiera Errekalde parketik, Ipar Alde abesbatzak lagunduta.
- Harrera, Udaletxeko plazan.
- Kale-animazioa.

Abenduak 26, astelehena

- Gabonetako Umeen Parkera (BEC) joatea. Ludogaztek antolatua

Abenduak 28, eguaztena

- 18:00 Nagusien jaia, Kultur Birikan. Dantza eta 1937an jaiotakoei omenaldia.

Abenduak 30, barikua

- 18:00 Tor magoa, Gurea Aretoan. Sarrera: 3 euro (derioko udala.eus).
- 19:00 Euskal dantzak, kiroldegian. Lainomendi dantza-taldearen eskutik.
- Urte amaierako festa, gaztelekuan eta ludogaztean.

Abenduak 31, zapatua

- 18:00 Kale-animazioa: trikitixa.

Urtarrilak 3, martitzena

- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.

Urtarrilak 4, eguaztena

- Izotzetan patinatzeraz joatea. Ludogaztek antolatua.
- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.

Urtarrilak 5, eguena

- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.

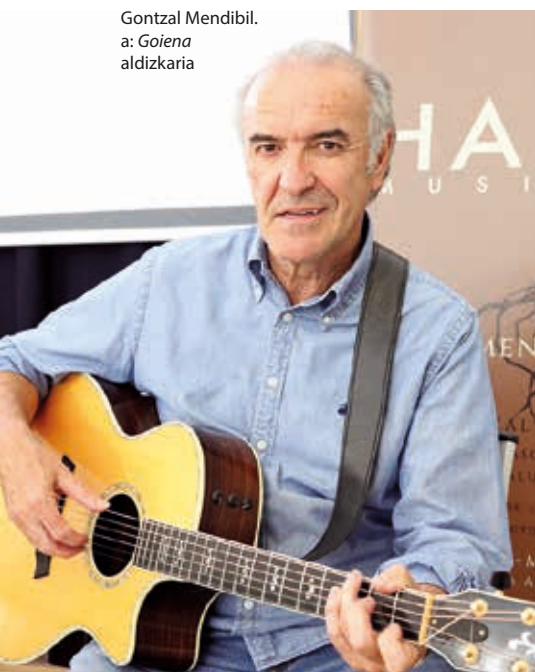

Derio

- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 18:00 Errege Magoei ongietorria, Kultur Birikan.
- Udaletxeko plazara jaistea eta harrera.
- Urtarrilak 6, barikua**
- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- Urtarrilak 7, zapatua**
- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.

- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 17:00 Lorategian haurrentzako antzerkia, Kultur Birikan. Sarrera: 3 euro (derioko udala.eus).
- 18:00 Lorategian haurrentzako antzerkia, Kultur Birikan. Sarrera: 3 euro (derioko udala.eus).
- Urtarrilak 8, domeka**
- 10:30-14:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 16:30-20:00 Izotz-pista, frontoi ondoan. 3 euro.
- 19:30 *La saga* Txalo Produccionesen antzezlan, Gurea Aretoan. Sarrera: 3 euro (derioko udala.eus).

Gontzal Mendibil.
a: Goiena
aldizkaria

Lezama

Abenduak 23, barikua

- Rosa Martinezen txotxongiloak, liburutegian.
- Aukerako ekintzak, gaztelekuan.
- 20:00 Gontzal Mendibilen eta Donostiako Easo Abesbatzaren kontzertua, Andra Mari elizan.

Abenduak 24, zapatua

- 17:00 Kalejira, Olentzerorekin eta Mari Domingirekin.

Abenduak 26, astelehena

- Aukerako ekintzak, gaztelekuan.

Abenduak 27, martitzena

- Bilar-txapelketa, gaztelekuan.

Abenduak 28, eguaztena

- 10:00 Bizkaia Parkera joatea, ludotekak antolatua.

- Irteera, gaztelekuan.

Abenduak 29, eguena

- Argazki txapelketa, gaztelekuan.

Abenduak 30, barikua

- Aukerako ekintzak, gaztelekuan.

Urtarrilak 3, martitzena

- 11:30-13:30 / 16:30-20:30 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Urtarrilak 4, eguaztena

- 11:30-13:30 / 16:30-20:30 Gabonetako jolas-parkea, kiroldegian.

Abenduak 23, barikua

–19:00 Ipar Alde abesbatza, Nagusien Etxean.

–20:00 Ipar Alde abesbatza, batzokian.

–21:00 Ipar Alde abesbatza, Lasshoa tabernan.

Abenduak 24, zapatua

–12:00 Kalejira Olentzerorekin, Larrondotik (industrialdea).

–16:30 Kalejira Olentzerorekin, Lauroetatik.

–18:00 Olentzero, Zabaloetxen.

Abenduak 25, domeka

–10:00 Karabizura igotzea, Udaletzeko plazan.

–12:00 Hamaiketako parte-hartzaileentzat.

Abenduak 26, astelehena

–18:00 Ipuin-kontalaria, udal-liburutegian: *Kar Kar iratxo*.

Abenduak 27, martitzena

–18:00 Ipuin-kontalaria, Larrondoko txiki-txokoa: *Ipuinak puzten*.

Abenduak 29, eguna

–18:00 Kantu Kolore, Larrondoko frontoian. Izena ematea, abenduaren 28ra arte: erroldatuek, bi euro; gainerakoek: bost euro.

Abenduak 30, barikua

–19:30 Deabru Beltzak.

–20:30 Joxepa Kale Klean, herriguneko tabernetatik.

Abenduak 31, zapatua

–09:00 (Lauroeta), 09:15 (Zabaloetxe) eta 09:25 (Larrondo) Artxandara igotzea. Izena ematea, abenduaren 28ra arte.

Loiu

Kantu kolore. a: Geuria aldizkaria

–17:30 Kanpai-hotsak umeentzat: gomionak banatzea, Udaletzeko plazan.

–18:00 Umeentzako kanpai-hotsak.

–18:05-19:00 Xaibor, Udaletzeko plazan.

Urtarrilak 3, martitzena

–11:00-13:00 Umeentzako Gabonetako parkea, Larrondoko frontoian.

–17:00-20:00 Umeentzako Gabonetako parkea, Larrondoko frontoian.

Izena ematea, abenduaren 30era arte: doako ekintza, erroldatuentzat; gainerakoek, bi euro.

Urtarrilak 7, zapatua

–10:15 (Zabaloetxe) eta 10:30 (Larrondo) Gabonetako Umeen Parkera (BEC) joatea. Izena ematea, abenduaren 30era arte: erroldatuek, bost euro; gainerakoek, zortzi euro. Itzultzea, 14:30ean.

SUIT DELUX

Ohea aldatzen dizugu,
bizitza hobetzen dizugu

BILBAO Ledesma 32 | Tf. 944 145 875
DERIO Seminario | Tf. 944 545 147
LEIOA Av. Iparragirre 80 | Tf. 944 316 516

www.suitdelux.com

Gabonetan oparitu atsendena, oparitu osasuna, oparitu... SUIT DELUX

Bi urte daramatzagu Derion

t: Joanes Camara, gizarteratze-teknikaria

Urte-amaierarekin batera ailegatzen dira senideekin eta lagunekin batzeko egun esanguratsuak, ospatzeko eta urte berriari aurre egiteko indarrak berritzeko egunak. Gabonei buruz ari naiz, jakina! Hala ere, Derioko PAI Bitartean zerbitzuan eguneko zentroaren urteurrena ere ospatzen dugu. Berton bi urte daramatzagu lanean eta behar izan duten pertsonen laguntza ematen.

Hasiera zaila izan zen: COVID-19ak eragindako pandemia betean geunden eta, ondorioz, ezin izan genion egitasmoa komunitateari nahi moduan aurkeztu, ezta komunitatearekin nahi genuen harremana izan ere. Nolanahi ere, ereinez joan garen haziek fruituak eman

dituzte, eta sentitzen dugu herrian zein inguruetan gero eta ikusgarritasun handiagoa dugula, baita gero eta parte-hartze handiagoa ere. Gero eta pertsona gehiagok ezagutzen gaitu eta gero eta kolaborazio gehiago egiten ditugu elkarrekin eta erakundeekin. Gure kontaktu-sarea handitu da, eta egunero ideia berriak bururatzen zaizkigu hainbat proiektu hasteko.

Egunetik egunera Derion egiten dugun lana aztertuz gero, bistakoa da inguruko dinamika ona dela. Ganbara Gizarte Irratiaren bidez, komunitatean garrantzitsuak diren eragileak elkarriketatzeaz gainera, egoitzaren erabiltzaileen ahotsa gehien erabiltzen diren plataformetara eramaten ditugu, hala nola YouTube eta Spotifyra. Astero, udalaren es-

kutik eta Athletic Fundazioak edo Lantegi Batuak lagunduta, udalaren kirol-azpiegiturak erabiltzen ditugu kirola egiteko. Era berean, herritarrengana hurbiltzeko, ikastaroak egin ditugu, hitzaldiak eta erakusketak. Beste elkarte batzuei laguntzeko kanpaina solidarioak ere antolatu ditugu, esterako, jostailuak batzea, zumbathlon edo M8ko eskumuturrekoak.

Txorierri bi urte daramatzagu, eta, beharbada, gurea bezalako egoitza barentzat ez da ondorio handiak ateratzeko hain denbora-tarte luzea. Baina sentitzen dugu norabide zuzenean gabiltzala eta horregatik ildo beretik jarraituko dugu. Izan ere, gure nahia hau da: urte bi hauek izatea askoz urte gehiago iraungo duen harreman baten hasiera.

TXORIERRI
Inmobiliaria

Justo Ajuria, 2 SONDIKA
944 711 282
info@inmobiliariatxorierri.com

yedra
floristas

Mikel Zarate, 2 · 48150 Sondika - Bizkaia
Telefonoa: 94 453 14 57 · yedrainterflora@hotmail.com

Sondigarbi
GARBITEGIA

ITURRIGANE, 2
635584941

EGUNERO
8:00-22:00

t: @txiribitakosmeo / a: www.rtve.es

Brassica oleracea. Aza aspalditik landatzen da mundu osoko ortuetan. Gaur egun oso preziatua ez den arren, ikuspegi dietetikotik eta medizinaletik dauden landarerik onenetarikoa da; kipula, limoia, baratxuria eta azenarioa bezala. Hostoak klorofilan aberatsak dira, eta hortaz, magnesioan. Gatz mineralak ere baditu, eta A, C, E, U eta K bitaminak. Bestalde, birmineralizatzailea da, arazgarria, diuretikoa eta energetikoa. Anemia eta diabetesa prebenitzen ditu, eta digestioa erregulatu.

Sukaldean

Hainbat plater prestatzeko erabili dezakegu. Gordin ere erabili dezakegu entsaladetan, zopetan, eltzekoetan eta ozpinetakoetan; adibidez, *chucrut*-a da era naturalean ontzen den aza eta ohi-koa da Alemanian eta inguruko herrialdeetan. Gaixorik gaudenean hartzea gomendagarria da, edo anemiarik edo min neuralgikorik badugu. Hobe da gordin hartzea, bere ezaugarriak eusteko; hala ere, aza egosia ere ona da digestiorako eta organismo osoan du eragina.

Propietate sendagarriak

–Digestioa hobetzeko, egunero hartu behar da edalontzi bat aza-ur.

–Gastritisa eta urdaileko ultzerak arintzeko, eta sintomak ditugula, aza egosi, eta egunero hiru aldiz har dezakegu katilekada bat salda. Era berean, edalontzi bat edo bi aza-ur har dezakegu.

–Erreduretan aza-zapia ipini dezakegu, haiek arintzeko.

–Bronkitisik, marrantarik edo eztulik badugu, edo ahotsa galdu edo anginak handituta baditugu, aza-jarabea hartu dezakegu: gehienez sei koilarakada handi egunero.

–Orbaintzailea da, eta bakterioen kontrakoa. Orokorrean, minak arintzeko erabili dezakegu, hala nola lunbagoa eta ziatika arintzeko. Beste aldetik, aza-kataplasma erabili dezakegu gaizkoatu diren zauriak sendotzeko.

Errezetak

–Ur egosia: Lapiko batean ipiniko du-
gu litro bat ur eta aza-hosto bat edo bi. Egosten denean, sua amatatuko dugu eta 10 minutuan izango dugu jalkitzen. Ez

Hartu ondo ezagutzen duzuna, neurritz eta soilik lekuan asko badaude. Utzi beti zerbait, eta ez atera landarea sustraitik. Ez moztu loreen % 20 baino gehiago, zuhaitzak edo zuhaixkak badira. Ez jaso gunee babestuetan edo parke naturalean. Hartu dezakezu larreetan eta autorik pasatzen ez den bide-ertzetan, gol-
datu gabeko basoetan, toxikorik erabiltzen ez den ortuetan eta lorategietan; INOIZ EZ batu areketan, fumigatutako landetan eta ibaiertz kutsatuetan. Hartu goizean. Erabili eskularruak...

dugu sutan denbora luzean eduki behar, propietate asko galduko ditu eta.

–Ura: litro erdi uretan aza-hosto bat ipiniko dugu, eta likidotu; limoi-tanta batzuk gehituko ditugu.

–Xarabea: aza-hostoak zukutuko ditugu, oihal bat erabilia iragazi, eta azukrea edo eztia gehituko dugu (pisu bera). Egosi egingo dugu, eta hozten utzi. Botilatu egingo dugu.

–Zapia: aza-hostoak zuzenean ipiniko ditugu azalean, zaurian edo ultzeran.

–Kataplasma: aza-lore bati edo batzuei nerbio nagusia kenduko diegu, eta arrabol edo botila batek lagunduta zapalduko ditugu. Plantxarekin, esaterako,

berotu ditzakegu. Minduta dugun gunean jarri dezakegu, eta apositu batez lotu. Erabili dezakegu giharretako minetarako, erreumarako, lunbagorako, gotarako, ziatikarako, kolpeetarako eta hesteetako edo gibleko minetarako. Gaizkoatu diren zauriak osatzeko baliagarria da, ultzera bari-zedunak, hemorroideak, abzesuak, aknea eta ekzema.

Ortuan

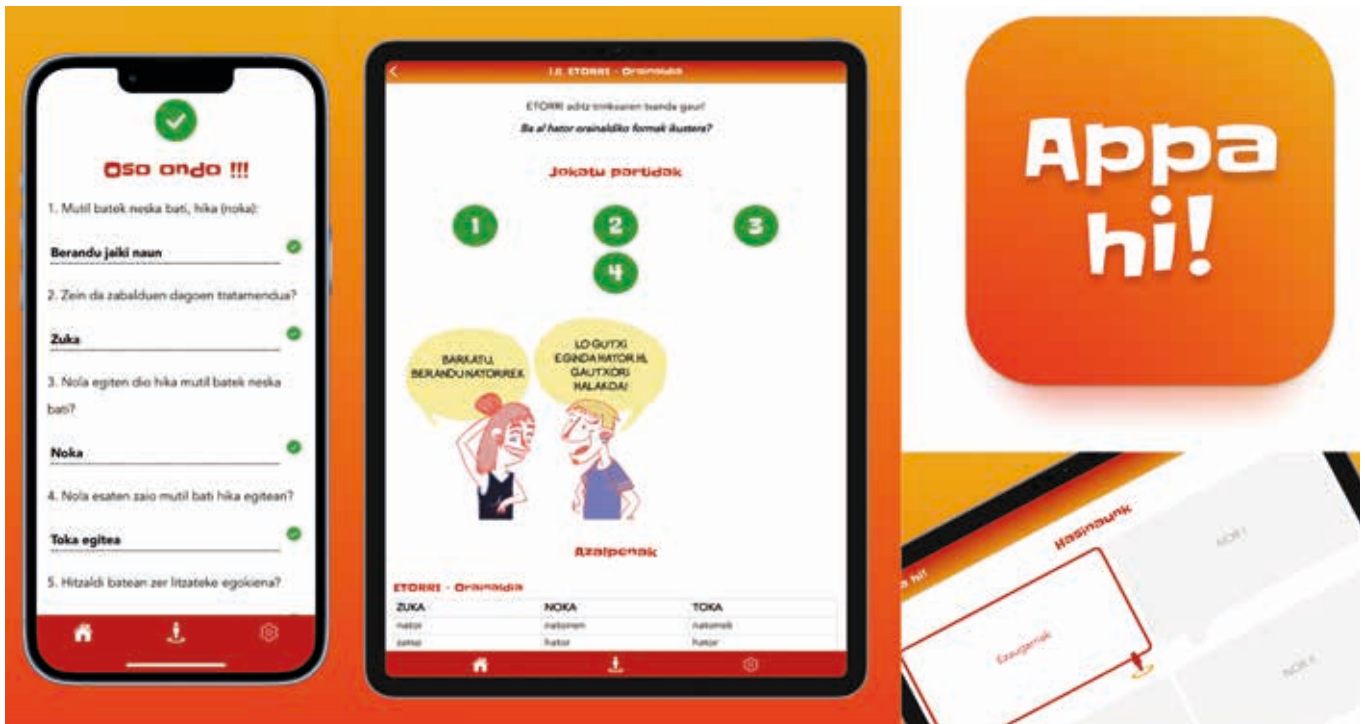
Hobe da oso lur ongarrirituetan eta bustietan landatzea. Azak lurreko elikagai asko hartzen ditu eta horregatik da gomendagarria ortuan sarritan lekuz aldatzea. Era berean, kontu handiz ibili behar da izurriteekin, bereziki beldarrekin eta azaren herniarekin. Erabiltzen ez ditugun hostoak eta hondakinak baliatu ditzakegu untziei, txerriei eta etxeko hegaztiei jaten emateko.

Bitxikeriak

Orain dela 4.000 urte baino gehiago hasi zen aza landatzen. Txinatarrek ikasi zuten azak gatzunetan kontserbatzen eta horrela elikatu ahal izan zituzten Txinako Hesi Handia egin zuten milaka langileak.

Kontraindikazioak

Ezin dute hartu hipotiroidismoa duten pertsonak, ezta odol-koagulazioa aldatzen duten botikak hartzen dituztenek ere.

Hogeita hamabost egunean, egunero pilula bat ematen du aplikazioak, eta pilula horrekin batera hainbat informazio: azalpenak, marrazkiak, bideoak eta adibideak. Ondoren, azalpenei lotutako galdera-sorta azaltzen da: partidak. Galdera guztiei zuzen erantzunez gero, hurrengo egunean beste pilula bat egiteko aukera izango du erabiltzaileak; bestela berriro saiatu beharko du. Izan ere, partidak nahi beste aldiz errepikatu daitezke ondo egin arte. Astero errepasoa egingo da, eta mailaz igotzeko aukera egongo da. Guztira bost maila gainditu behar dira, aste bakoitzeko maila bat. Hala ere, bakoitzak bere erritmora egin dezake prozesua. Galderei zuzen erantzuten dienak eta astero maila gainditzuten dituenak, azkarrenak, bost astean lortuko du hitanoa ikastea; noka zein toka.

Laburbilduz, jolastuz ikasteko aplikazioa da Appa hi! Modu errazean, jolasean eta ia konturatu gabe bost astean hita-

Appa hi!

Eskuko telefonoaren bidez hitanoa ikasteko aplikazioa da eta Durangoko Azokan aurkeztu da. Aplikazioa Badihardugu elkarteak garatu du CodeSyntaxekin elkarlanean eta Gipuzkoako Aldundiaren eta Eusko Jaurlaritzaren laguntzari esker. Azaldu dutenez, aplikazioak bost astean hika egiten ikasteko aukera ematen du.

noaren oinarriak ikasteko aukera ematen du. Horretarako, hitanoaren oinarri teorikoak eskaintzen ditu, baina ikaske-ta-prozesuaren funtsa da galdera-erantzun estiloko jokoa. Toka zein noka praktikatzeko aukera ematen die euskaldun guztiei, gazteei zein adinekoei, baita hutsetik hasita ere.

Sustatzaileen esanetan, aplikazioak ahalik eta modurik egokienean uztartzen ditu teknologia eta pedagogia. Tresna

erraza da erabiltzen, eta teknologikoki ondo garatuta dago. Doako aplikazioa da eta Android zein Iphone gailuetarako egokituta dago.

Appa hi! aplikazioak euskara batuko adizkiak ikasteko aukera ematen du, baita Oñatikoak ere, aurretik Oñatiko hitanoa ikasteko aplikazioa garatu zuten eta. Gainera, aipatu moduan, aurrerantzean beste herri batzuetakoa ikasteko ere izango da baliagarria.

Olentzero-Mari Domingi sinboloa beharrezko dugu

Olentzero eta Mari Domingi
Eman gabonak elkarri,
Denok gara maitasun egarri

t: Juan Luis Goikoetxea

Telebistara begiraturik, badirudi Gabonetan urdailetan sartzen garela, jana eta edana dela dena. Baina abenduak –Eliza Katolikoaren *adventum*-etik datorrenak, etorrera zentzua du–, alegia, Gonzal Mendibilen “Gabon-haurtxo bat jaio

da” abestiaren zentzua. Izatez, Eguberria argiaren jaia da, gertaera eta ospakizun askotarako data. Abenduko eguna, argitu orduko iluna atsotitza Ipar Hemisferioko euskaldunok esaten dugu, ze hemen, abenduaren 21ean negua hasten da. Ostera, Hego Hemisferioan uda da hasten dena.

Olentzero sinboloa erabili ohi dugu euskaldunok, eta behar dugu. Zer, bestela? On Jose Migel Barandiaranek dio gizakia sinbolo barik ez dela heltzen ideiak edukitzera, eta edukiz gero, galdu egiten direla; pertsonen sinboloak behar ditugu ideiei eusteko. Abstraktua ez dugu gogoan gordetzen zerbait konkretuari lotuta baino. Zentzu honetan, ez genuke ahaztu behar haurtzaroan, geure bizitzako lehen urteetan, ikasitako gauza asko geografiari lotuta daudela, bizi izan garen lekuari, zapaldu genuen lurrari. Toki horiek barik, oroitzapen asko desagertu egiten dira. Horrexegatik eman behar diegu lekua espazio horietan Olentzerori eta Mari Domingiri.

Olentzero kentzea izan daiteke konponbidea? Orduan zer hartu? Aita Noel? Izei apaindua? Dakiguna da, geurea kentzen badugu, kanpoko sartuko zaigula. Olentzero baztertuko bagenu, baina, Estatu Batuetako eredu-edo etor liteke gure artera, Halloween-ekin gertatu den antzera.

Gure neska-mutil asko atzerrian bizi da: Twitterren edo Instagramen, euren pantailetan ez Mari Dominginik, ez Olentzerorik ikusi barik. Jokabide horren ondorioa –beste batzuen artean– sustraia galtzea da, errege eta erregina gezurrezkoen lurraldeetan bidaiatzea, euskararen herria ezagutu barik. Kontua da gure dantzak, Eguberrietako janariak, amamaren eta aitarien istorio hurbilak entzuten ez badira, geurea ez dugula ezagutuko, eta ikasgelako euskara bera ere geratuko dela airean, bizitza praktikotik kanpo. Ondorioz, abstraktua ez dugunez gogoan mantentzen, hala kultura nola euskara galdu egingo ditugu.

LIBURUDENDA PAPERDENDA
ZAMUDIO
EGUNEROKO PRENTSA, SALGAI
Gorbea kalea, 5
48170 ZAMUDIO
Tlf. / Faxa:
94 452 29 10

PATXI
KOOP
PATXI KOOPERATIBA ELKARTEA
Nafarroa Garaia - 48100 Zamudio (Bilbao) - Tel. 944 522 287 - info@paxi.koop - www.paxi.koop

Familia osorako
kalitatezko arreta,
zure esku
Zaintza Beharrik
Logopedia
Podologia
Kirmasajeta
clínica dental
ZAINDUZ
hortz klinika
Txorierri etorbidea, 8 - Lortze | Aragoi erakidea | 48160 DIERO
94 454 01 01 | 657 79 54 45
info@dentatzainduz.com | www.dentatzainduz.com

**SARRIKOLA
OGITEGIA**

Euskal pastela
Basernko ogia
Bizkotxoak
Hainbat tarta

Sarrikola, z/g Larrabetzu
Tel.: 94 455 83 37
619 78 58 84

**PELUKERIA
ESTETIKA**
LARRABETZU

Anguleri nº 2 Bajo - 48195 LARRABETZU
Tel. 944 558 144

GORBEIA MERTZERIA

Gorbeia kalea, 7
ZAMUDIO
94 655 90 08

PiKoteo Taberna

KAXOLAK - **OLAGARROA**
TXIPIROIAK

LEHENDAKARI LEIZAOLA PLAZA, 6
48170 ZAMUDIO
689 213 782

Etxeko sukaldaritza

Zurrukutuna edo bakailao-zopa

a: Picjumbocom (www.pexels.com)

Osagaiak (lau lagunentzat):

- 200 g bakailao (gezatua)
- 150 g ogi siku
- 6 berakatz-ale
- 3 piper txorizeroren mamia
- Pipermin zati bat
- Litro erdi salda (bakailaoaren hezu-
rrak eta azala erabiltuta egina)
- 3 arrautza
- Oliba-olioa

Prestatzeko era:

Kazola batean olio-zurrusta handia botako dugu, eta bertan bakailaoa frijitu (aldeztu aurretik zatituta). Bakailaoa frijitu dugula, kazolatik aterako dugu. Berakatzak orritxoetan moztu, eta kazolara botako ditugu.

Gorritzen hasten direnean, ogia gehituko dugu eta frijituko dugu harik eta olio guztia xurgatzen duen arte. Piper txorizeroa gehituko dugu, pipermina eta salda. Egosten izango dugu 15 minutu inguru, su eztian. Azkenik, arrautzak irabiatuko ditugu eta zopari gehitu. Eginda dagoenean, beharrezkoa bada, gatza botako dugu, eta bakailaoa gehitu.

Maite Lekerika

Bakailaoa pikillo-saltsarekin

a: Tim Douglas (www.pexels.com)

Osagaiak (lau lagunentzat):

- 200 g-ko 4 bakailao-trontzo gezatu
- 4 berakatz-ale
- 6 pikillo
- Ardo zuri-zurrusta bat
- Arrain-salda apur bat
- Oliba olio-zurrusta bat

Prestatzeko era:

Kipula txikitu, eta zartagin batean erregosiko dugu su ez-tian. Bost minutu pasatu direla, berakatzak gehituko ditugu, apur bat egin, eta gehituko ditugu pikilloak (zerrendetan ebakiak) eta ardo zuria. Bost minutu pasatzen direnean, zartaginetik atera, ondo irabiatu, eta behar beste arrain-salda botako diogu. Beharrezkoa bada, gatz apur bat botako dugu. Bestalde, kazola batean bakailaoa ipiniko dugu, azala gorantz. Saltsa gaine-

tik botako diogu eta sutan ipiniko dugu. Hamar minutuan egingo da. Beharrezkoa izanez gero, berriro botako dugu gatz.

Kalabaza-budina

Osagaiak (lau lagunentzat):

- 150 g kalabaza (laban errea 170 gradutan)
- 3 arrautza
- 50 g azukre
- 250 ml esne osoa edo esnegaina

Karameloa egiteko:

- 60 g azukre
- Ur apur bat
- Koilarakada bat limoi-ur (edo egin-dako karameloa)

Prestatzeko era:

Egindako karameloa erabiliz gero, hura metalezko lau ontzitan botako dugu. Alabaina, norberak egiten badu, su ez-tian egingo dugu kolorea hartu arte. Osagai guztiak irabiatuko ditugu, ontzietara bota eta labe beroan egingo dugu Maria bainuan.

a: Cottonbro studio (www.pexels.com)

ZAMUDIO-DERIOKO LURLANGLEEN ETXEA

Santi Mami auzoa, 1
Tel.: 94 454 10 06
Faxa: 94 454 12 15
48170 Zamudio (Bizkaia)

GAMINIZ JATETXEA

Tel/Fax: 944 317 025
email: gaminiz@gaminiz.com

Ibaizabal 212. Parke Teknologikoa
48170 Zamudio - Bizkaia
GPS: 2°51'41" N 43°17'37" W

www.gaminiz.com

Baserritarren Alkartea Lezama S. Coop.

Aretxalde, 21 BIS
48196 LEZAMA
☎ 94 455 60 16
e-mail: lezama@fcae.org
Bazkideak: 144

Pentsu
naturalak

Zorionak eta Urte Berri On

Liliak Loradenda

www.liliak.net
facebook: liliak loradenda
amalaarenteria@euskalnet.net

Erdiko Kalea, 2 • DERIO
94 454 12 23

LA GUN KOR

AHOLKULARITZA FISKALA LABORALA KONTABLEA
ZERBITZU BULEGON

aretxalde, 68 • 48196 lezama
t. 944 556 538 • faxa 944 555 084
lagunkor@hotmail.com

tximintx
KOMUNITATEA

DERIOZTARTU ZAITEZIE!

Gorbeia, 7 Behea
48170 ZAMUDIO (Bizkaia)
Tel.: 94 452 21 41
Faxa: 94 452 21 42
www.gestionzamudio.com
gestionzamudio@gestionzamudio.com

Gestión Zamudio

Aholkularitza Fiskala
Jon Vázquez García
AKTUARIO-EKONOMILARIA

TOLDOS TXORIERRI
TOLDOS B. GOYOAGA

Lona industrialak
Sareak
Eguzki-ohialak
Alokatzeko lonak

Torrelarragoiti ind, P2
48170 Zamudio
Tel.: 94 452 12 58
Faxa: 94 452 07 44
Gasolindegia ondoan

HORTZ KLINIKA
GANDIAGA
94 608 62 30 - 31
klinikagandiaga@euskalnet.net

10:00etatik 20:00etara arte
eta larunbatetan (aurretiko txanda)

- Odontologia orokorra
- Implanteak
- Ortodontzia
- PADI

Txantxangorri, 2 - lokala 1. ezk.
(sarrera Lehendakari Agirre Plazatik)
48170 ZAMUDIO (Bizkaia)

Gabonetan be euskeraz bizi

ZORIONAK

LAGATZU
ZAMUDIOKO EUSKERA AUKARTEA
www.lagatzu.org

zamudion euskeraz? hoba ez!

- ✓ Gosariak
- ✓ Pintxoak
- ✓ Otartekoak
- ✓ Entsaladak
- ✓ Sandwichak
- ✓ Hamburgesak
- ✓ Plater konbinatuak
- ✓ Odolosteak

MOSAI
Taberna

Txantxangorri, 2
48170 ZAMUDIO
94 471 83 41

Eramateko janaria

HARRI-BILBO

HARGINTZA OROKORRA

LEHIO-ERTZEKO HARRIAK - KANTO HARRIAK - BARLASAIK - MAILAK
ARKUAK - TXIMINIAK - HARRI-HORMITUAK - XAFLA-LANAK

HAHURRIA: DURANGON
E-mail: recupresaharribilbo@euskalnet.net

LANTZUELA:
Kurtzea Industrialdea, z/g • 48196 LEZAMA
94 452 10 71

ERABUSTORIA:
Itxaropena, 2 • 48100 MUNGIA
94 674 33 40

Umeen txokoa: bost desberdintasunak

Ezetz bost desberdintasunak topatu irudi bien artean. Bukatzen duzunean, irudiak margotu eta moztu ahal dituzu.

a: www.orientacionandujar.es

Gomendioak

LITERATURA: NAGUSIAK

–*Amaiur bat urtero* (Gaztelu Elkar-
tea), Jon Alonso Fourcade.

–*Zaldi berdea* (Ataramiñe), Jose
Mari Sagardui Moja.

–*Hodeien gaineko aldean* (Txalaparta), Sandra Garayoa Coteria eta
Bertol Arrieta Kortajarena.

–*Putz* (Alberdania), Nelly Arcan.

–*Legitimitateak talkan* (Alberdania),
Alain-Gustave Gagnon.

LITERATURA: GAZTEAK

–*Go!azen abenturak - Itsasargiko
misterioa*, Lur Gallastegi Zende-
gi. Ilustratzailea: Alai Zubimendi
Idarreta.

–*Kirun-karun pek* (Txalaparta), Jon
Suarez Barrutia. Ilustratzaileak:
Malen Amenabar eta Mariñe
Arbeo.

–*No sleep till shengal* (Farmazia
Beltza), Zerocalcare. Itzultzailea:
Koldo Izagirre Urreaga.

Sudokua

		3	8					
8	9			5	2	3		4
		2		4			7	
	2			1		8	5	
						2		7
							4	
5		1		2				
	8			9		7		2
							1	

5	1	4	8	3	9	6	7	2
2	3	7	1	6	5	9	8	4
6	8	9	4	2	7	1	3	5
3	4	1	7	8	2	5	9	6
7	6	2	5	9	4	8	1	3
9	5	8	3	1	6	4	2	7
8	7	6	9	4	3	2	5	1
4	9	3	2	5	1	7	6	8
1	2	5	6	7	8	3	4	9

L. LEIZADLA PLAZA 2 (ZAMUDIO)
946 522 857

OK

OAKLAND

ENGLISH

IZ

Ille-apaindegia
estetika

Txanbangerri, 2
ZAMUDIO
946 036 943

Torrealdy

EURE FINANTZIA-OSASUNERAKO BAZKIDE ESTRATEGIKOA

ZERGA, LAN ETA KONTABILITATE AHOLKULARITZA

HURGOLA • 946 75 48 79

GABONETAKO EKITALDIA

ABENDUAK 30
19:00 ETAN
DERIOKO POLIKIROLDEGIAN

ZORIONAK ETA URTE BERRI ON

INES
JANARI-DENDA

Iturrikoetxea, 3
48195 Larrabetzu
T: 94 455 84 33

Ondo para jaietan!

LARRABETZU
☎ 94455 81 97
LOROÑO BEHEKOA
(BIZKAIA)

FOTERI TABERNA

Andra Mari Kalea, 22
Teléfono 455 80 98

48195 LARRABETZU-Bizkaia

1989 - 2019

Are txabala

urtez LIBRE!

Tel. 944 558 464
Andra Mari kalea, 8
LARRABETZU

IRUSTA TABERNA

EGUNEROKO MENUAK
eta GAUEZ
MUSIKA ETA PARRANDA

LARRABETZU
Tel.: 94 455 84 77

Moro's Pub

ETORKI TABERNA

Eguneroko menua
Asteburuetan menu bereziak

Andra Mari Kalea, 1
Telf.: 94 455 81 95

48195 LARRABETZU
(Bizkaia)

Txorierriko azken albisteak jaso nahi dituzu?

Bidali ALTA

747 406 561
telefono zenbakira

Izan zaitez berriemale ere. Bidali zure argazki, bideo eta berriak.

Hilero lagun birentzako bazkaria zozkatuko dugu parte-hartzaileen artean (Baserri Antzokian).

Zorionak eta
urte berri on!

Euskararen
lagun guztiei

TXORRIERRO
MAYORALDIA

Txorierrin baino hobeto,
non?